

12. juuni 2025 | Nr 6 (365)

Kuni 3. september Inga Sule maalinäitus "Lilled Kohila vanaema aiast" Kohila raamatukogus.

Lisainfo: kohila.ee

Kohila vald tugevdab kogukondlikku osalust külavanema statuudi ja ümarlaua kaudu

Kohila vallavolikogu kehtestas külade- ja turvakomisjoni poolt algatatud määrused „Kohila valla külavanema statuut” ja „Kohila valla külade ümarlaua põhimäärus”. Nimetatud regulatsioonid loovad täiendavad eeldused kogukondliku tegevuse edendamiseks maapiirkonnas külaelu ja vabatahtliku tegevuse väärtustamiseks ning arendamiseks.

Määrusega on loodud võimalus külavanemate poolt moodustatava ümarlaua kaudu luua regulaarne platvorm, kus arutatakse valla külade arenguga seotud küsimusi. Ümarlaud võiks tugevdada külade ja alevike omavahelist koostööd, võimaldada paremat infovahetust kohaliku omavalitsuse ja külade vahel ning tõhustada elanike kaasamist otsustusprotsessidesse. Külarahvas saab võimaluse oma ettepanekuid ja muresid vallavalitsusele edastada külavanema kaudu.

Määrustes on kirjeldatud küla- ja alevikuvanema valimise protseduur, kandidaadile esitatavad nõuded, külavanema õigused, sealhulgas küla esindamine vallavalitsuses ja vallavolikogus, ümarlaua töökorralduse alused ning eesmärgid. Vastavalt seadusele on statuudi järgi valitud külavanemal õigus osaleda vallavolikogu istungil sõnaõigusega.

Kohila vallas on 24 küla ja alevikku. Osades neist tegutsevad sádeinimeste vedamisel aktiivsed külaseltsid, kes on läbi oma tegevuse teinud küla tuntuks üle valla ja kaugemalgi. Ei saa just öelda, et selliseid aktiivseid külasid liiga palju oleks. Vallavolikogu küladekomisjon on aastast aastasse pidanud aasta küla valimisel vaagima samade, vaid paari-kolme esitatud küla vahel. Kindlasti toimub nii mõndagi huvitavat ka teistes külates, üldsus lihtsalt ei pruugi sellest teada.

Suvi pakub parimaid võimalusi suhtlemiseks ja ühistegevusteks. Miks mitte külarahvas kokku kutsuda ja endi hulgast tegus inimene küla esindama valida? Kui väikekülal on mingil põhjusel sobivat inimest keeruline leida, siis on võimalus külade ühisel koosolekul valida mitme küla peale ühine külavanem. Külavanemaks võib valida ka mittetulundusühingu või seltsingu. Sügisel võiks külade ümarlaud juba tegevust alustada ja koos vastvalitud uue vallavolikogu ja vallavalitsusega asuda värske energiaga Kohila valla elu edendamata. Tee ka enda küla hääl külade ümarlaua kaudu kuuldavaks!

Kaupo Männiste

Kohila vallavolikogu esimees
külade- ja turvakomisjoni esimees

TEADE DETAILPLANEERINGU ALGATAMISEST KOHILA VALLAS

Kohila Vallavalitsuse 19.05.2025 korraldusega nr 2-2/138 algatati detailplaneeringu koostamine Rapla maakonnas, Kohila vallas, Vilivere külas, aadressil Allika - Mardi tee 9 kinnistul, katastritunnus 31701:001:0316, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 6139 m².

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Allika - Mardi tee 9 maaüksusele:

- võimaldada kaksikelamu rajamist;
- hoonestusala määramine;
- ehitisealusepinna määramine;
- ehitusõiguse määramine – 1 põhihoone ja 2 abihoonet;
- ehitiste arhitektuuriliste ja kujunduslike tingimuste määramine;
- detailplaneeringu kohustuslike hoonete ja rajatiste toimimiseks vajalike ehitiste põhimõtete määramine;
- tehnovõrkude ja -rajatiste ning avalikule teele juurdepääsuteede võimaliku asukoha ning liikluskorralduse põhimõtete määramine.

Detailplaneeringu lähtesekohtade kinnitamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole vaja detailplaneeringu koostamise käigus teha eraldi täiendavaid uuringuid. Kui detailplaneeringu edasise menetluse käigus selgub, et planeeringulahenduse väljatöötamiseks on vajalik teha täiendavaid uuringuid, analüüse, ekspertise vms, siis tuleb need teha ning planeeringusse lisada.

Hermas Lilleorg

planeeringute juhtivspetsialist

KOHILA

Kohila valla ajaleht

Toimetis:

Merle Beljæev, tel 5342 3483

e-post: merle.beljaev@kohila.ee

Keeletoimetaja:

Hanna Mari Villsaar,

e-post: h.m.villsaar@gmail.com

Väljaandja: Kohila vallavalitsus, Vabaduse 1, Kohila 79804, tel 489 4760, e-post: vallavalitsus@kohila.ee

Küljendus:

MK Meedia OÜ,

e-post: info@mkmeedia.ee

Trükk: Printall

Tiraaž: 3630

Järgmine ajaleht ilmub

10. juulil 2025.

KOHILA VALLAVOLIKOGU ISTUNG 29. MAIL 2025

Vallavanem Allar Haljasorg esitas istungil ülevaate valla olukorrast ja olulisematest arengutest. Kohila valla elanikkond oli seisuga 1. mai 2025 kokku 7 861 inimest. Tulumaksu laekumine elaniku kohta kasvas võrreldes eelmise aastaga 30 euro võrra ning moodustas 456 eurot.

Elarve täitmine 30. aprilli seisuga näitas tegevustulude summat 17,5 miljonit eurot, mis on 5,3% rohkem kui samal ajal eelmisel aastal. Tegevuskulude maht ulatus 16,3 miljoni euron.

Majandusaasta aruanne

Volikogu kinnitas 2024. aasta konsolideeritud majandusaasta aruande. Bilansimaht oli 56,45 miljonit eurot. Laenukoormus moodustas aasta lõpu seisuga 13,8 miljonit eurot. 2024. aasta kahjumiks kujunes 656 612 eurot, kuid see vähenes võrreldes 2023. aastaga märgatavalt.

Võeti vastu järgmised määrused ja otsused:

- Välireklaami paigaldamise eeskiri** – ajakohastati määrus, täpsustati paigaldusloa reegleid, reguleeriti valimisreklaami ning suurendati ohutus- ja järelevalvenõudeid.
- Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni kasutamise eeskiri** – määratleti täpsemalt liitumise, katkestamise ja arvestuse tingimused. Täpsustati ka keelatud ühenduste käsitlus- ja kontrollimehhanismid.
- Sotsiaaltoetuste määramise ja maksimise kord** – määrus kaasaajastati. Uuendused puudutavad taotlemise korda, sihtrühmade

määratlust ja toetuste liike. Lisandus koduse lapse toetus, samas kaotati saunapileti kompensatsioon.

Ühistransport ja koostöö Rapla vallaga

Arutelus käsitleti vallasisest ühistransporti ja koostööd Rapla vallaga. Rapla vald on lubanud alates juunist toetada ühistranspordi kilomeetrihinda, mis aitab hoida teenuse toimimist.

Tee-ehitus ja investeeeringud

2025. aasta suvel toimuvad mitmed suuremad ehitustööd:

- Lõuna tänava kõnnitee ehitus Kohila alevis
- Mäevana tee rekonstrueerimine Aespas
- Valla teede pindamise hange (tähtaeg 16. juuni)

Geoloogiline uuring Lümandus

Volikogu arutas ka arvamuse andmist geoloogilise uuringu loa taotluse kohta Lümandu II uuringuruumis. Taotlus puudutab uuringuõiguse andmist võimaliku tulevase liiva või muude maavarade kasutuselevõtuks. Vallavalitsus koostas ettepanekud keskkonnamõtjude leevendamiseks ja läbipääsude tagamiseks.

Kohila vallavolikogu istungite protokollid on leitavad Kohila valla veebilehel: <https://kohila.ee/et/istungite-protokollid>. Istungite ülekanded on järelvaadatavad Youtube'i Kapa Kaamera kanalil.

Kohila vallavalitsus

Kohilas peetud ettevõtjate ümarlaud tõi esile koostöövõimalused ja arendusvajadused

28. mail 2025 kogunesid Kohila Vineeri ruumidesse valla ettevõtjad ning omavalitsuse esindajad, et ühiselt arutada kohaliku ettevõtluse arenguvõimalusi ja koostöövorme. Kohila ettevõtjate ümarlaua eesmärk oli tugevdada dialoogi valla ja ettevõtjate vahel, vahetada informatsiooni ning otsida praktilisi lahendusi infrastruktuuri, arendusalade, kaugkütte ning kriisivalmiduse valdkondades.

Osalejate seas olid esindatud nii piirkonna suur- kui väikeettevõtjad, kohaliku omavalitsuse spetsialistid, arendajad kui ka mitmete eravalduses olevate kinnistute omanikud. Üritus kujunes sisukaks arutelupäevaks, kus keskenduti konkreetsetele arengusuundadele ja prioriteetidele.

Taristu ja parkimine ettevõtluse võtmeküsimustena

Ettevõtjad tõstatasid ümarlual mitmeid olulisi arendusvajadusi. Nendest olulisimateks kujunesid vee- ja kanalisatsioonivõrkude laiendamine ning parkimisvõimaluste parandamine.

„Ettevõtlusalale täiendavate ühisveevärgi ja kanalisatsioonitorude rajamine alates Lindströmist kuni Kohila Vineerini piki Vetuka teed, et tee ääres olevatele ettevõtetele tekiks liitumispunktid – see oli selge prioriteet,” märkis Kohila valla arendusnõunik Aivar Roop. „Samuti oli oluline Tuhamäe ettevõtlusalale rekadele parkimisplatsi rajamine,” lisas Roop.

Kinnisvaraarendus – suund jätkusuutlikule kasvule

Arutati ka ärikinnisvaraga seotud arenguid. Roop tõdes, et vald liigub aktiivselt edasi sobivate ärikinnistute ettevalmistamisega: „Tuhamäe ettevõtlusalale hakkab vald koostöös erakinnistute omanikega rajama kahte uut tänavat koos ühisveevärgi, valgus- ja elektriablitega – valmimise tähtajaks on

Aivar Roop ja Reelika Vaabel (RAEK).
Foto: Merle Beljæev

seatud 2026. aasta. Juba sel aastal alustame samas piirkonnas munitsipaalmaade väärimist detailplaneeringutega, millele hakkame leidma uusi omanikke enampakkumiste kaudu.“

Lisaks mainis Roop hiljutist Töötuse tänava enampakkumist, kus müüdi krunt kuue uue kortermaja ehituseks – see on esimene omataoline arendus Kohilas pärast taasiseisvumist. Märkimisväärse arenguna tõi Aivar Roop esile ka Ülejõe elamu-ärikvartali arendamise algust alates 2027. aastast, mille esimeseks ankruks on uus Selveri kauplus. „Usun, et umbes samal ajal näeme ka huvitavaid arenguid Salutaguse piirkonnas, kus arendajad valmistavad elamu- ja ärikinnisvara arendamiseks,” lisas ta. „Märgiline aasta on kindlasti 2030, mil opereerimist alustab Rail Baltica.“

Innovaatilised ideed ja koostöövormid
Ümarlaud andis tõuke ka mitmetele uutele ideedele. „Näiteks arutlesime, kuidas väärimada suurte energiatarbijate, nagu Kohi-

la Vineer, jääkssoojust. Tekkis rida põnevaid ideid, mida vald soovib koos ettevõtjatega edasi arendada,” ütles Roop.

Koostöö kvaliteedi tagamiseks peab tema hinnangul eelkõige toimima pidev infovahetus: „Võtmetegur on ühises informatsioonis püsimine – see, et me tunneme üksteist ja teame, mida meie vallas ettevõtluses tehakse. Usun ka klastritesse ehk sarnases valdkonnas tegutsevate ettevõtete kobarasse.“

Kuidas edasi?

Edasiste sammudena plaanib vald regulaarselt kokku kutsuda uusi ümarlaudu ning tihendada suhtlust. „Hakkame kogunema 2–3 korda aastas laiemas ringis, ümarlaudade vahelisel ajal hoiame sidet infokirja ja meililisti kaudu. Samuti korraldame kitsamateemalisi kohtumisi, näiteks Tuhamäe tänava läbimurde või Kohila kui ettevõtluspiirkonna turunduse teemal,” selgitas Roop.

Tulevikuplaanide seas on ka Kohila kui ettevõtlus- ja tööpõlvkonna teadvustamine. „Meeldib see meile või mitte, Kohilat ei tea piisavalt – kuigi asume Tallinna külje all. Soovime alustada teavitustööd pankurite, kinnisvarahindajate ja seejärel ka välisinvestorite seas,” rõhutas Roop.

Osavõturohkus kinnitas vajadust koostööplatvormi järele

Ümarlaud oli edukas ja palvis osalejatelt sooja vastuvõtu. „Tagasiside oli positiivne ja see, et kohale tuli kaks korda rohkem ettevõtjaid kui planeerisime, näitab selgelt, et ühist informiooni ja üksteise tundmist on vaja – see pole lihtsalt sõnakõlks,” kinnitas Roop. „Vald on sellest sõnumist aru saanud ja jääme jätkuvalt ümarlaudu kokku kutsuma ja korraldama, kuniks keegi ettevõtjatest võtab selle oma õlule,” lisas Roop.

Merle Beljæev

Kohila ettevõtjate ümarlaua olulisemad sõnumid

Peamised teemad:

- Taristu arendamine (ÜVK, elektri- ja valguskaabel)
- Sobivate ärikinnistute planeerimine ja pakkumine
- Kaugkütte ja jääksoojuse väärimine
- Kohila kui ettevõtluspiirkonna turundus
- Kriisivalmidus ja koostöövormid

Olulised arendusprojektid:

- Vetuka tee äärde liitumispunktide rajamine (Lindström – Kohila Vineer)
- Tuhamäe ettevõtlusalale uued tänavad ja rekade parkla
- Töötuse tn 29a – 6 uue kortermaja arendus
- Ülejõe ärikvartali käivitamine (2027, Selveri kauplus)
- Rail Baltica mõju piirkonnale (alates 2030)

Sotsiaaltoetuste määramise kord: lihtsam, selgem ja ajakohasem

Kohila Vallavolikogu võttis vastu uue määruse, mis reguleerib sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise korda. Seni kehtinud kord pärines aastast 2018 ning vajas põhjalikku ajakohastamist – toetuste sisu, menetluse läbipaistvus ning keeleline selgus ei vastanud enam ei seadusandlikule raamistikule ega elanike ootustele.

Miks uus kord oli vajalik?

Määrus, mille alusel viimased seitse aastat toetusi määrati, oli ajale jalgu jäänud. Toetuste loetelu oli muutunud, osa toetusi ei olnud määramises enam kajastatud, teised – näiteks saunapileti kompensatsioon – ei olnud enam asjakohased. Samuti puudus selgus taotlemise ja menetluse tingimustes, mis põhjustas segadust nii elanike kui ka ametnike hulgas.

Olulisemad muudatused:

- **Toetuste struktuur** on ümber kujundatud ja liigendatud kolme kategooriasse: sisetulekust sõltuvad, sõltumatud ja erakorralised toetused.
- **Termin „pere“ on asendatud „leibkonnaga“**, millel on täpsem määratlus – see aitab paremini hinnata taotlejate tegelikku toimetulekut.

• **Sünnitoetus** muutub selgemaks ja lihtsamini taotletavaks – edaspidi piisab, kui vähemalt üks vanem on lapse sünnile eelneva aasta lõpuks registreeritud Kohila valda. Toetus (500 eurot) makstakse välja ühes osas kõigile võrdselt, sõltumata laste arvust.

- **Lisandub uus koduse lapse toetus**, mis rakendub alates 2026. aastast. Toetus on suunatud leibkondadele, kelle 1,5–3-aastane laps ei saa kohta lasteasutuses. Eeldatav mõju eelarvele on kuni 100 000 eurot aastas.
- **Hooldajatoetus, hoolduspere vanema toetus ja järelehooldustoetus** on nüüd samuti ühtsesse määrusesse koondatud. Varem reguleeris neid erinevates osades vananenud määrus.
- **Ravimi- ja abivahenditoetuste puhul** saab toetust taotleda retseptiravimite ostu kompenseerimiseks ja abivahendi soetamiseks. Abivahendi soetamiseks kulude kompenseerimiseks tuleb esitada spetsialisti hinnang abivahendi vajaduse osas. Toetuse taotlemisel tuleb esitada kuludokumentid.

- **Toetuste menetlemine** muutub õigusselgemaks – toetuse määramise või mittemääramise osas väljastatakse taotlejale otsus.

Eelarvemõju ja rakendamine

Kuigi toetuste süsteem on sisuliselt ümber struktureeritud, ei muuda uus määrus 2025. aasta eelarvega ette nähtud toetussummasid. Kulud ei suurene, kuna toetuste määrad on jätkuvalt reguleeritud lisas 1 ja jäävad kehtima senisel kujul. Halduskoormuse vähenemine ja menetluse selgus võivad isegi tuua tulevikus kokkuhoidu. Koduse lapse toetus hakkab kehtima 2026. aastast, mis annab vallale võimaluse vastavad kulud järgmisel aastal eelarvesse planeerida.

Taust:

Määrusega tunnistati kehtetuks mitmed vananenud õigusaktid, sh hooldajatoetuse kord aastast 2005 ja erivajadustega laste transporditoetuse määrus aastast 2012.

Angela Pöder
sotsiaalnõunik

„Kõike saab teha koos lastega“ – Kohila valla aasta ema Sirle Suviste elab aktiivset elu kogu perega

Kohila valla aasta ema tiitli pälvis tänavu Sirle Suviste – kolme lapse ema, kõrgkooli õppejõud, lasteaia ja kooli hoolekogu liige ning aktiivne kogukonda panustaja, kelle jaoks on perekond kõige olulisem väärtus.

„Minu jaoks on tähtis, et lapsed väärtustaksid perega koos olemist. Hoolivus, abivalmidus ja julgus seista ka oma õdede-vendade eest on need omadused, mida soovin oma lastele edasi anda. Ja muidugi – vähemalt üks hea sõber, kellega saab rääkida millest iganes ja millal iganes,“ ütleb Sirle.

Foto: Camilla Kännola

Pereelu vajab teadlikku korraldust

Sirle kasvatab koos abikaasa Aarnega kolme last vanuses 14, 8 ja 3. Ta tunnistab, et tasakaalu hoidmine pereelu ja töö vahel nõuab läbimõeldud korraldust. „Meie pereelu aitab korraldada seinakalender – sinna lähevad kõik tähtsamad sündmused, et kõik pere liikmed teaksid, millal keegi kus on. Lapsed on harjunud iseseisvusega, kasutavad koolibussi ja vanem poeg valis trenni, kuhu saab ise minna. Me ei pea igapäevaselt kõiki vedama, aga vajadusel loomulikult leiame selleks aega.“

Igapäevased väikesed hetked on need, mis loovad päris rõõmu. „Õhtusöök ühise laua taga – see on meie pere rutiin. Alati ei õnnestu, aga enamasti küll. Need hetked on kulda väärt. Lapsed jagavad oma päeva, eriti jutukad on tüdrukud. Poeg jagab siis, kui küsida. Väiksem toob lasteaiast joonistusi, laule ja uusi sõnu – see kõik rikastab meie argipäeva,“ ütleb Sirle. „Ühel koosolekul koolis küsiti, kui paljudel peredel see veel igapäevane on – ja väga vähe käsi tõusis. See tegi kurvaks,“ lisab naine.

Praktiline taip ja oskused elust enesest

Sirle on töötanud üle 20 aasta kõrgkoolis ehitusmaterjalide õppejõuna. Mis teda selle töö juures hoiab? „Kindlasti head kolleegid – mitmed neist on mulle sõbrad, mitte ainult töökaaslased. Noorte keskel olemine aitab ka ise värskena püsida. Noored elavad nutimaailmas, seega tuleb ka õpetamisviise sellega kohandada. Peab olema leidlik ja paindlik.

Ja muidugi õpetajate seas leviv nali – miks olla õpetaja? Kolm head põhjust: juuni, juuli ja august,“ muheleb ta.

Sirle ei karda tööriistu ega kõrgust. Ta on oma kodu ehitamisel kaasa löönud, kasutanud ketassaagi, plaatinud põrandaid ja – läbinud isegi korstnapühkija koolituse. „Isa kõrval õppisin juba lapsena. Hiljem, kõrgkoolis, oli meil palju praktilist õpet. Käisime suvel kooli puhkebaasis ehitamas – see andis julguse ja vilumuse. Kui kodus oli vaja midagi teha, siis abikaasa näitas ette ja edasi läksin ise. Ma lihtsalt ei oska käed taskus vaadata, kui midagi teha annab.“

Korstnapühkija koolitus oli pisut ootamatut: „Abikaasa otsis võimalust, kuidas kodused korstnad puhtaks saada, aga ta kardab kõrgust. Niisiis otsustasin mina koolitusele minna. Veidi tegin teenustöidki, nüüdseks ainult oma kodu jaoks. Oskus on olemas, vajadusel ronin katusele,“ lisab Sirle enesekindlat.

Matkamine ja reisimine – lapsed kaasas, mitte ees

Sirle pere armastab aktiivset liikumist. „Meie lapsed on kasvanud meie rütmis, mitte vastupidi. Alguses jäid nad vanavanemate juurde, kui meie matkasime. Ühel hetkel hakkasime neid lihtsalt kaasa võtma. Kõik on võimalik, kui planeerida. Ka Ben Nevise tipus, Suurbritannia kõrgeimal mäel, oli meie 2-aastane seljakotis kaasas.“

Perereisid on tasakaalus – midagi täiskasvanutele ja midagi lastele. „Kaasamine on võti. Lapsed pole takistus – nad on osa meie elust. Kui mõelda, et midagi ei saa teha, sest on lapsed, siis jääbki palju kogemata,“ arvab Sirle.

Kogukonnas aktiivne ja kaasamõtlev Sirle on aastaid olnud seotud Sutlema lasteaia hoolekoguga, nüüd ka Kohila Gümnaasiumi hoolekogus. „Kui tahad, et midagi muutuks, tuleb ise panustada. Hoolekogus saab olla sild vanemate ja õpetajate vahel. Ühel hetkel soovitati kooli hoolekogusse kandideerida – võtsin pakkumise vastu. Nüüd näen toimuvat lähemalt ja saan vajadusel kaasa rääkida,“ räägib Sirle.

Tema hinnangul vajavad valla tasandil rohkem tähelepanu laste liikumisvõimalused ja avalik ruum: „Noortel võiks olla rohkem kohti, kus õues aktiivselt aega veeta – mänguväljakuid ja liikumisvõimalusi eri vanuses lastele.“

Aasta ema tiitel tuli Sirlele suure üllatuseks. „See oli mulle täielik ootamatus. Abikaasa varjas seda viimase hetkeni. Pidime lihtsalt Põnnide paraadile minema, kuigi 'põnni' meil ju hetkel pole. Kui tutvustust lugema hakati, sain juba esimesest lausest aru, et see olen mina... Ja see müks, mille talle andsin, oli väga aus küsimus – mis mõttes mina?“ meenutab Sirle.

„Isiklikult ei muuda see tiitel suurt midagi – ma olen endiselt oma lastele ema. Küll aga sain aru, kui palju mu abikaasa tegelikult hindab minu panust. Ta lihtsalt pole inimene, kes igapäevaselt kiitust jagab – nagu minagi. See oli mulle paljuütlev hetk. Üllatuslikult sain palju sooja vastukaja ka kogukonnalt – trennikaaslastelt, lastevanematelt, õpetajatelt,“ jagab Sirle oma emotsioone märkamisest.

Sirle sõnum teistele lapsevanematele on lihtne ja selge: „Ärge jätke laste pärast midagi tegemata. Kaasake nad sellesse, mida te ise teha tahate. Kõike saab teha koos lastega. Nad kasvavad meie kõrval – mitte meie ei pea end nende pärast ära kaotama.“

Merle Beljäev

Suurbritannia kõrgeima mäe otsas, Ben Nevis 1345m aastal 2023. Foto: erakogu

Ustav, leebe ja alati valmis teenima – Lia Kaljuste on aasta vanaema 2025

Mõned inimesed kannavad endas rahu ja väärikust, mis justkui kinnitavad, et nad on alati olnud seal – pere keskes, kogukonna teenimises, laste kõrval. **Lia Kaljuste**, tänavuse aasta vanaema tiitli pälvinud naine, on just selline inimene.

Ta on ema viiele lapsele, vanaema neljateistkümnele ja vanavanaema ühele väikesele poisile. Aga see on vaid osa tema eluloost – palju räägib ka see, et ta on töötanud pool sajandit farmatseudina, juhtinud Eesti pühapäevakooli tööd ja on siiani oma kogukonnas sügavalt kohal.

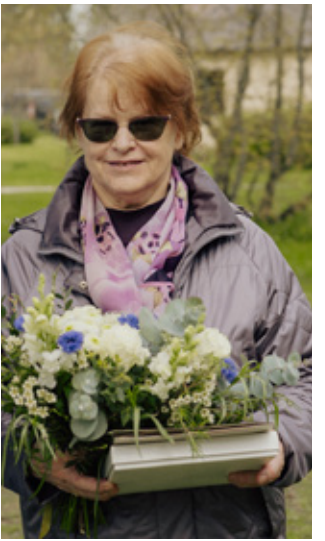

Foto: Camilla Kännola

Juured taluperes ja usk, mis kandis läbi elu

Lia sündis ja kasvas üles lihtsas taluperes neljanda lapsena. „Aeg oli sõjajärgne, nappide võimalustega, kuid minu vanemate kodu tugines kristlikele väärtustele ja usule Jumalasse,“ meenutab ta. Need põhimõtted saadavad teda tänini ja on vorminud kogu tema eluhoiaku.

Pärast põhikooli viis haridustee ta Tallinna, kus ta lõpetas meditsiinikooli ning asus tööle Pelgulinna haigla apteeki. „Sealt algas minu ametitöö farmatseudina – ja töö, mida teen rõõmuga tänaseni,“ ütleb ta. Üle 50 aasta kestev tööelu pole teda väsitanud, vaid andnud juurde suhtlemisuskust ja oskust kuulata. „Apteek on koht, kuhu tullakse sageli murega, mitte ainult retsepti järele. Tuleb olla osavõtlik, tähelepanelik ja rahustav. Paljudel on puudu mitte rohest, vaid kuulajast,“ jutustab Lia.

Perekond kui elu kese

Koos abikaasa Aguga on nad loonud suure ja ühtehoidva pere. „Meie lapsed ja lapselapsed suhtlevad tihedalt, jagavad rõõme ja raskusi – nii üksteise kui meiega. Tänapäeval on suhtlemiseks nii palju võimalusi, et kontakti hoidmine on lihtne. Aga see ei tule iseenesest – seda peab väärtustama ja hoidma,“ räägib Lia.

Perekond veedab aega koos tähtpäevadel, korraldatakse ühiseid väljasõite, vahel ka reisitakse välismaale. „Need hetked loovad sidet ja mälestusi – need on meie ühine vara,“ ütleb Lia.

Elukestev töö ja kutsumus aidata

Kuigi pensioniiga on ammu käes, ei kiirusta Lia töölt lahkumist. „Tervis lubab ja töö innustab – meil on apteegis väga toetav kollektiiv. See on koht, kus tunnen end vajalikuna.“

Töö kõrval on suur osa Lia elust olnud seotud pühapäevakooli tööga. Ta alustas seda 1974. aastal ajal, mil usutegevus polnud riigivõimu poolt soositud. „Tundsin selleks sügavat sisemist kutsumust. Leidsime viise ja võimalusi, kuidas tööd jätkata ka siis, kui see polnud ametlikult lubatud.“

Lia täiendas end Soomes Järvenpää kristlikus lastetöö instituudis ja hiljem Tallinna Usuteaduse Instituudis. Ta vastutas EELK pühapäevakoolide ja hiljem laste- ja noortetöö ühenduste eest, samuti ajakirjade, õppematerjalide kui suursündmuste eest kogu Eestis. Tema koostatud laagrid ja õppematerjalid on kasvatanud terve põlvkonna usklikke noori.

„Need olid ajad, mil tuli olla loov, pühendunud ja vahel ka julge. Aga töö kandis vilja – mitmed lapsed, kes tollal pühapäevakoolis käisid, toovad täna oma lapsi ja lapselapsi tagasi Hagerisse,“ meenutab Lia.

Koduaiast ja Jumala hoolest

Lia armastab aiatööd ja looduse keskel toimetamist. Pärast linnaelu koliti tagasi maale, kus vanavanemate majast on saanud hubane kodu, mille ümbrust kaunistab nüüd hoolitsetud aed. „Agronoomilisi teadmisi võiks rohkem olla, aga püüan õppida,“ muigab ta. „Pärast tööpäeva on hea aias askeldada – see toob rahu,“ lisab Lia.

Eluteele tagasi vaadates ütleb Lia: „On olnud palju hetki, kus oma tarkusest pole osanud parimat lahendust leida. Aga Jumala hooletule usaldades oleme leidnud tee edasi. Oleme saanud imeliste kogemuste osaliseks.“

Aasta Vanaema tiitel on Lia jaoks südamlilik tunnustus – mitte ainult tema panusele emana ja vanaemana, vaid ka kogukonna teenijana, õpetajana, kuulajana ja loojana. Ta on olnud nähtamatu tugi paljude eludes ja selle märkamist kannab endas ka see tiitel.

„Mulle on kingitud pikk ja mitmekesine elu, aga selle suurim väärtus on inimesed minu ümber,“ ütleb Lia.

Merle Beljäev

Kohila vald võtab kokku mitmekesise ja sisuka 2024/2025. õppeaasta

Lõppev 2024/2025. õppeaasta on olnud Kohila valla haridusperele sisukas, uuenduslik ja koostöökeskne. Õppetöö, huviharidus ja haridust toetavad tegevused on toimunud kümnes haridusasutuses – valla lasteaedades ja eralastehoidudes, üldhariduskoolides, huvikoolis ja keskkonnahariduse keskuses. Lisaks toimus kümneid kogukonnale ja õpetajaskonnale suunatud üritusi, noorte ja täiskasvanute huvitegevusi ning viidi ellu mitmeid arenguprojekte. Ülevaate õppeaasta kohta aitasid kokku panna asutuste juhid.

2024. aasta lõpu seisuga õppis meie valla üldhariduskoolides 1130 õpilast, lasteaedades 442 ja eralastehoidudes 48 last. Lisaks õppisid väljaspool Kohila valda asuvates õppeasutustes kokku 176 Kohila valla last. Ühtekokku 1100-le 7–19-aastasele noorele pakkusid kultuuri-, spordi-, loodusteaduste-, tehnoloogia- ja kunstialast koolivälisest huvitegevust kümme erinevat valla huvitegevusorganisatsiooni.

Fookuses oli areng ja kaasajastamine

Õppeaasta jooksul jätkus töö mitme olulise süsteemse muudatusega. Kohila Gümnaasium ja Kohila Mõisakool uuendasid koostöiselt õpetajatega oma koolide õppekavad ja kohandasid ainekavad vastavusse riiklike suunistega. Samal ajal töötasid lasteaedade juhid koos vallavalitsusega välja uue personaalikulude arvestusmudeli, mis muutis eelarvestamise läbipaistvamaks. Olulisi muudatusi tehti ka hariduskorralduse määrustes, sealhulgas lasteaedade toiduraha ja toetuste maksmise põhimõtetes ning volikogu tasemel lasteaedade ja koolide pidaja ülesannete delegerimise korras.

Õpikeskkonnad said värske ilme

Õppeaasta kõige silmapaistvam füüsiline muudatus oli Kohila Lasteaed Sipsiku Põnnipere maja renoveerimine. Varasemalt Prillimäe lasteaiana tuntud hoone sai täieliku renoveerimise käigus energiatõhusaks ja kaasaegseks õpiruumiks. Lapsed kolisid majja tagasi 2025. aasta veebruaris. Samuti said sügisel ühe uue õppehoone Kohila Mõisakooli kõige väiksemad.

Kogukonda ühendavad sündmused

Kohila hariduselus on traditsioonidel tugev roll. 2024. aasta sügisel toimus teist korda Kohila hariduseminar, mille fookuses oli „Tõhus õppimine“. Seminar tõi Kohila Gümnaasiumi saali ja klassides toimunud õpitubadesse kokku üle 150 õpetaja ja haridusjuhi üle Eesti. Õppeaasta jooksul korraldati ka õpetajate päeva vastuvõtt, põnnide paraad ja kooliaasta alguse rongkäik ning mitmeid väiksemaid ja suuremaid kogukonnasündmuseid.

Alusharidus – väärtustest lähtuv kasvukeskkond

Kohila valla lasteaedades õppis õppeaasta jooksul üle 440 lapse. Sipsiku lasteaed paistis silma oma rahvusvahelise haarde ning lapse loomulikku arengut fookusesse seadva, lapsi ja õpikeskkonda toetava metoodilise sügavusega. Aasta jooksul tutvustati lapsest lähtumise põhimõtteid üle 1000-le külalisele, sealhulgas Eesti presidendiproua Sirje Karisele ning delegatsioonidele Ukrainast, Araabia Ühendemiraatidest ja Inglismaalt. Töötajad tutvustasid lasteaias eripärasid ajakirjanduses ja mitmetel konverentsidel, sealhulgas välisriikides. Lasteaiale omistati tiitel „Hea lasteaia ekspert“ ning tunnustust pälvis ka asutuse koostöö Tallinna Ülikooliga.

Männi lasteaed algatas koos lastega uue lasteraamatu loomise. Roheprojekti „Märka, loo ja hooli!“ raames paigaldati lasteaias hoovi paviljon õpetegevuste tegemiseks iga ilmaga. Kohvikute päeval kogutud raha eest paigaldas Männi lasteaed oma hoovi jalgratta õpperaja koos liikluskirjeldajaga. Personali näidend „Laura suvevaheaeg“ pälvis üleriiklikul teatrifestivalil esikoha ning 2025. aasta alguses valiti Männi lasteaed Eesti peresõbraliku tööandja märgise programmi.

Sutlema-Aespa Lasteaed keskendus kogukonna kaasamisele, roheteemadele ja töötajate vaimse tervise toetamisele. Lasteaia digirühm ja oma ajaleht „Metsalinnu sõnumid“ on head näited lasteaias innovaatsilisest arengust lõppeval õppeaastal.

Kolm eralastehoidu, nende hulgas värskest tegevust alustanud Puoonni päevahoid Sutlemas, pakkusid paindlikku ja looduslähedast lapsehoiuteenust meie kõige väiksematele. Teenukse järele on Kohila vallas suur nõudlus ja vallavalitsus püüab igati toeks olla uutele ettevõtlikele algatustele selles sektoris.

Üldharidus – tugev sisu ja uued sihid

Kohila Gümnaasium, kus õpib 866 õpilast, keskendus lisaks õppekava uuendustele ka kiusamisvaba koolikultuuri, liikumisharjumuste ja rahvusvahelise kogemuse arendamisele. Erasmus+ projektide kaudu külastasid õpilased Euroopa Parlamenti ja

osalesid keskkonnateemalises noortevahetuses Portugalis.

Kool pälvis ka maineka „Kooliresto“ kvaliteedimärgi ning Kohila Gümnaasiumi õpetajad saavutasid tunnustusi nii Raplamaa kui vabariiklikul tasemel. Meeskonna arengus pühendus kool sel õppeaastal eneserefleksioonile ja sisulistele uuendustele, korraldati töö- ja palgakorralduse põhimõtted. Kooli õpetajad ja tugispetsialistid töötasid ühiselt selle nimel, et kooli õppekava oleks ajakohane, terviklik ja õpilase arengut toetav. 2025. aasta algas Kohila Gümnaasiumi jaoks pidulikult – kool tähistas väärika 155. tegutsemisaasta täitumist vilistlaste peo ja juubelikontserdiga.

Kohila Gümnaasium sekkus aktiivselt ka avalikku haridusdialoogi. Tre Raadio saatesarjas „Tulevik algab täna“ olid osalisteks nii õpetajad ja õpilased kui ka teised Raplamaa koolijuhid ja haridustöötajate liidu esindajad. Saatesarja vedas kooli direktor. Raadiosaade andis gümnaasiumile selge ja kuuldava rolli maakondlikus haridusarutelus ning tugevdas läbi paistvust ja usaldust kooli ja kogukonna vahel.

Suurte ja osaliselt puuetundlike ekraanide kaudu edendas kool kaasaegse õpikeskkonna kujundamist ja digilahenduste kasutamist. Uueks õppeaastaks valmistatakse ette innovaatsilist lahendust nutivaba koolikeskkonna loomiseks.

Kohila Mõisakooli, kus õpib ligi veerand valla põhikooli õpilastest, tugevuseks on väärtuspõhine haridus ja kogukonnapõhisus. Kool osales edukalt teadust populariseerivas televõistluses „Rakett Junior“, kus saavutati üle-eestilises arvestuses tugev II koht. Iga lapse personaalset arengut ja tihedat koostööd peredega fookusesse seadva üldõppe kõrval jätkati traditsioonilist koostööd erinevate kogudustega, korraldati mitmeid väljasõite, kontserte, etendusi ja samuti ka koolitusi lapsevanematele.

Õppeaasta oli Mõisakoolile eriline, sest esmakordselt avati ukseid uues, väikeses koolimajas Keila jõe ääres. Kunagisest poemajast on tänaseks saanud valgusküllane, õpilaste sõbralik õpikeskkond kõige väiksematele, 1. ja 2. klassi lastele.

Kohila Mõisakoolis väärib eraldi esiletõstmist teadlik töö lapsevanematega. Aasta jooksul toimus arvukalt koolitusi, mis käsitlesid laste arengut, vaimset tervist ja peresuhete tähendust. Kohila Mõiskool ei kasva üksnes lapsi, vaid loob arenevat ja hoolivat kogukonda.

Huvi- ja keskkonnaharidus

Kohila Kunstide Koolis õppis sel õppeaastal 225 last 17 huvialal. Silmapaistvamad tegevused olid MozART

Kohila Gümnaasium
ootab oma kooliperre

- KEEMIAÕPETAJAT
- HARIDUSTEHNOLOOGI
- IT-SPETSIALISTI
- PUHASTUSTEENINDAJAT

Rohkem infot vaata
kohila.edu.ee/toopakkumised

Tööle asumise aeg augustis 2025
Konkurss kestab sobiva kandidaadi leidmiseni
Täiendav info direktorilt 53401299

VASTUVÕTT 1. KLASSIDESSE

1. klassi astumise avaldusi võtame vastu 21. juunini ja 1. klassid komplekteeritakse 1. juuliks.

Kasutage Arno keskkonda vastuvõtudokumentide esitamiseks.

Täpsem info ja kasutusjuhend kodulehel: <https://kohila.edu.ee/vastuvott/>

KÜSIMUSED JA LISAINFO

- Üldküsimustes aitab õppealajuhataja Meeri Ehandi, [meeri.ehandi\[at\]kohila.edu.ee](mailto:meeri.ehandi[at]kohila.edu.ee), tel 5389 2923.
- Arno keskkonnas taotluse esitamisel tekkinud küsimustega aitab õppealajuhataja-õppekorraldaja Kadri Rüüson, [kadri.ruuson\[at\]kohila.edu.ee](mailto:kadri.ruuson[at]kohila.edu.ee), 5558 5474.

kunsti- ja muusika koostööprojekt, XXIV keraamikasümposium ja puhkpilliorkestri 5. juubel. Õpilased osalesid edukalt konkurssidel ja festivalidel, sealhulgas laulu- ja tantsupeol ning portreekonkursil „101 modelli Riigikogus“. Lisaks oli aasta üheks eredamaks hetkeks president Alar Karise visiit Tohisoo mõisa.

Kohila Keskkonnahariduse Keskus viis läbi üle 120 keskkonnaõppe programmi ligi 1800 osalejale. Lisaks paiksetele programmidele ulatus keskuse tegevus väliürituste, rändavate töötubade ja õppemängude kaudu kõigisse Raplamaa nurkadesse ja kaugemalegi.

Täiskasvanuharidus kogub hoogu

Täiskasvanute huviõppe fookuses oli sel aastal kogukonnapõhine koostöö. Kohila vald liitus riikliku arenguprogrammiga „Täiskäik“. Aktiivne täiskasvanute huvitegevus toimus Kohila Kunstide Kooli ruumides tegutsevas õmblusklassis, mille tegevust korraldab alates 2024. aasta keskpaigast

MTÜ Siid ja Samet. Samuti toimusid Kohila Gümnaasiumis Reet Runge eestvedamisel õpitoad ning loengud Kohila Mõisakoolis ja mujal, millest võtsid kokku osa sajad inimesed erinevas vanuses. Täiskasvanutele suunatud käsitöö kursused, õpitoad ja loengud aitasid hoida elukestvat õppe vaimu kõrgel.

Õppeaasta lõpp numbrites

2025. aasta mais ja juunis lõpetab Kohila valla lasteaedades 101 last, sealhulgas Sipskus koos Põnnipere rühmadega 45, Männis 35, Sutlema-Aespa kahes majas 21. Triinu ja Taavi päevahoiust liigub edasi 22, Sutlema Linnupoegadest 13 väikelast. Kohila Gümnaasiumis lõpetavad põhikooli 93 last, neist 8 kiitusega. Gümnaasiumi lõpetavad 36 õpilast, sealhulgas kaks kuld- ja kaks hõbemedalisti. Kohila Mõisakooli 9. klassi lõpetavad 22 noort, neist kolm kiitusega.

Kalle Uusmaa
Kohila valla haridusnõunik

Kohila Gümnaasiumi 66. lennu lõpuaktus toimub 20. juunil kell 15.00

Lisainfo koolide infokanalitest.

Kohilas peetud traditsiooniline Põnnide paraad tõi fookusesse valla noorimad elanikud

Kohila vallas toimus 10. mail südantsoojendav kogukonnaüritus, mis on aastate jooksul kasvanud üheks oodatumaks kevadiseks tähtsündmuseks – Põnnide paraad.

Sündmus, millel on juured juba 2006. aastal, koondab igal kevadel värskest lapsevanemateks saanud peresid. Traditsiooniline rongkäik sai alguse Kohila keskvaljakult ning kulges Vabaduse tänava kaudu lasteparki, kuhu jõuti rõõmsas ja pidulikus meeleolus. Lastepargis toimus kontsert-aktus, kus tervitati kõiki 2024. aastal Kohila valda sündinud lapsi. Kohila vallas registreeriti eel-

misel aastal 54 sündi – poisie ja tüdrukuid sündis täpselt võrdsest, kumbagi 27.

Põnnide paraad kannab kogukondlikku sõnumit – märgata ja väärtustada elu algust, toetada vanemluse teekonda ning tugevdada omavahelisi sidemeid kohalike elanike ja omavalitsuse vahel. See on päev, mil väiksemaid kodanikke astuvad esmakordselt avalikkuse ette – mitte küll omal jõul, kuid vanemate ning kogu kogukonna toetusel ja soojuses. Olge tervitatud!

Merle Beljäev

Aespa madalseiklusrada avatakse 16. juunil – kõik on oodatud!

Kohila valla 2025. aasta kaasava eelarve hääletus tõi kaasa suure osalusaktiivsuse – kokku andis oma hääle 684 vallaelanikku. Rahvahääletusel osutus populaarseimaks projektiks madalseiklusrada Aespasse, kogudes 343 häält.

Madalseiklusrada täiendab aktiivsete tegevuste võimalusi Aespa alevikus ja kogu Kohila vallas tervikuna. Ehitus on lõpusirgel. Projekti maksumus on 15 000€.

Madalseiklusrada koosneb 8 seiklusrajast, 16 atraktsioonist, 7 platvormist ja 3 postist. Radade kogupikkus on 73,3 m. Madalseiklusrada paikneb lasteaia läheduses, aga mitte piiratud territooriumil, võimaldades ala kasutada nii lasteaialastel kui ka kogu Kohila valla lastel.

Seiklusrajal on tegevusi erinevas vanuses kasutajatele, alates lasteaiaelastest kuni täiskasvanuteni välja. Lihtsamateks atraktsioonideks on trossi laskumine, ripp sillad ja takistuspostid. Keskmise raskusega atraktsioonid on keerdrada, kiiged, sillad, sikk-sakid ja ronimissein kividega. Keerulisemaks atraktsiooniks on ninjarõngad. Radade all on hakkepuidust turvaalad. Palun hoidke rajal puhtust ja heakorda.

Olete kõik oodatud madalseiklusparki kasutama!

Madalseiklusraja pidulik avamine toimub 16. juunil 2025 kell 17.00.

Aarne Suviste

16. JUUNI KELL 17.00
AESPA METSAVEERE LASTEAIA EES

AESPA

MADALSEIKLUSRAJA

AVAMINE

- 3 posti
- 7 platvormi
- 8 seiklusrada
- 16 atraktsiooni

TULE!

Lisainfo: aarne.suviste@kohila.ee

- ÜRITUS ON TASUTA • TOIMUMISPAIK KALLASTE TURISMITALU •
- SINNA JA TAGASI VIIB TELLITUD BUSS • NB! Üritus on alkoholivaba •

Tule osale, saa uusi sõpru ja koge midagi uut turvalises ning toetavas keskkonnas!

«Ma saan hakkama!»

Raplamaa erivajadusega inimeste suvepäevad

Sind ootab mitmekesine ja lõbus programm!

- Loovad töötod
- Laul ja tants
- Naeruteraapia
- Spordihommik
- Viktoriin
- Jalutuskäigud & terviserajad

- Vajalik on eelregistreerimine
- Osalejate arv on piiratud
- Rohkem infot: info@masaan.ee või 580 63 742 ja 53 911 611
Registreerimise link: bit.ly/3FrYV1F ja QR-kood:

MASAAN Raplamaa Partnerluskogu LEADER

Kohila vallavalitsus kuulutab välja heakorraseme tõstmiseks ning kodukaunistamise väärtustamiseks konkursi

KAUNIS KODU 2025

Konkursile saab esitada järgmisi objekte:

- maakodu (hajaasustusega piirkonnas)
- eramu või korterelamu (tiheasustusega piirkonnas)
- ühiskondlik objekt (asutus, ettevõtte, tootmiskompleks)
- energiasäästlik kaunis kodu

Kauni kodu konkursi komisjoni ülesanne on hinnata terviklikku ruumimõju, heakorda, haljastust ning väikevorme.

Kandidaadi kohta palume esitada kandidaadi nimi, kontaktandmed ja kinnistu aadress. Kandidaatide külastamine toimub omanikega kooskõlastatult juuli alguses. Vallasisese konkursi võitjad esitatakse järgmise aasta maakondlikule heakorrakonkursile.

Ettepanekud palume esitada vallavalitsusele hiljemalt 13. juuniks

kirja teel aadressile Vabaduse 1, Kohila alev
või e-posti aadressile varje.kajaste@kohila.ee.
Märksõnana palume kasutada „Kaunis kodu 2025”.

Lisateave konkursi kohta: tel 5556 0081

Rahvarõivaste kursuste lõpetamine toimus seekord Hageris

25. mai hommikust alates oli Hageri muuseumi õue signat-saginat täis. Ringi liikusid imekaunid rahvarõivais naised ja ka mehed. Neid säiti ja seati ning pildistati üles igast küljest. Käidi ka kirikuaias ja jalutati Hageri vahel. Kui mõeldujail tekkis küsimusi, et mis nüüd toimumas on, siis vastus oli lihtne - Raplamaa rahvarõiva nõuandevoja kursuste lõpetamine.

Lõpetajaid oli lausa kahelt kursuseelt: kaks aastat kestnud naiste rahvarõivaste valmistamise kursus ja 1,5 aastat kestnud meeste rõivaste kursus. Ja kui päris aus olla, siis eelmisel päeval said valmis ka kolmanda kursuse rahvarõiva seelikute valmistamise kursuse uhiuued seelikud. Näha ja katsuda sai Hageri, Rapla, Juuru, Märjamaa ja Nissi rahvarõivaid. Lõpetajad rääkisid oma sõnadega, miks nad selle tee ette võtnud on, kuidas oma komplekti valisid, mis oli rasked ja mis kergemad hetked. Kergeid hetki väga ei meenunud, aga kõik raskused ja eneseületused on saanud väärtuslikeks kogemusteks ja oskusteks.

Koos oma kursusekaaslastega on käidud Eesti Rahva Muuseumis esemeid uurimas ja mõtmas, pildistamas. Koos on tikitud, õmmeldud, harutatud ja uuesti õmmeldud, kirivõid kootud, pottmütse valmistatud ja sukki kootud, mõni agaram sai isegi niplispitsiga hakkama. Kui särgi- ja muud vajalikud kangad said poest ostetud, siis villased triibuseelikud kooti kõik kangastelgedel ise oma kätega. Kõik osalejad on ennast mitmekordselt ületanud, süvenenud esiemade oskustesse ja kindlasti oskavad nad nüüdseks neid oskusi ja rõivaid oluliselt rohkem hinnata.

Teekond on olnud kurviline, emotsioone ja ahha-momente täis tipitud. Kaunid rõivad jäävad naistele-meestele kandmiseks ja pärandvaraks lastele edasiandmiseks.

Kursuse korraldas Raplamaa Perenaiste Selts Pauliine, toetas Eesti Kultuurkapital. Õpetajad olid: Tiina Toompuu, Gerly Karu, Anne Ummalas, Maret Lehis, Anu Randmaa, Liis Luhamaa.

Anne Ummalas

Raplamaa rahvarõiva nõuandekoda

„Iseoma“ laulu- ja tantsupeo loovad rohkem kui 41 384 esinejat

Laulukaare alla koguneb tänavu enam kui 31 000 lauljat ja orkestranti kokku 990 kollektiivist. Neist 6244 valikmudilaskoori, 2408 poistekoori ja poistesegakoori, 5295 lastekoori, 3970 naiskoori, 1339 meeskoori ja 10 792 segakoori lauljat. Lisaks astuvad üles 1548 mängijaga puhkpilliorkester ja 915 mängijaga sümfoniaorkester. Kollektiivid toovad peole 788 dirigenti.

Laulupeo kunstiline juht **Heli Jürge-son** kirjeldab senist protsessi tänutunde-
ga: „Prooviperiood on pakkunud palju
rõõmu – saalides valitses suurepärane
emotsioon ja käis hoolas harjutamine.
Paljud Eestimaa koorid näitasid ettelaul-
misel väga head taset ning said kohese
tagasiside ja kutse peole. Oleme südamest
tänuiliku kõigile, kes selle protsessiga
kaasa tulid.”

Jürgensoni sõnul on seekordne repertuaar saanud väga positiivset tagasisidet ning kõiki laule on lauldud suure rõõmu ja hoolega. „Tõsi, igas kooriliigis oli ka mõni selline teos, mis nõudis head vokaalset tööd ja eriti suurt pühendumist. Just selliste laulude kaudu on Eesti koorimuusika teinud suure arengusammu, hoides laulupeole omast kõrget kvaliteeti. Usun, et paljud sellest peost valitud laulud jäävad kõlama maakondlike pidude kavas ja leiavad koha koordineeritud repertuaaris ning rõõmustavad veel kaua meie südant ja hinge.“

Laulupeo kavas kõlab seekord palju koorimuusika kullafondi teoseid, aga ka uute autorite laule ja murdekeelseid lugusid. 5. juulil toimuv avakontsert on pühendatud murdekeeltele, kuid see fookus kandub ka traditsioonilisema repertuaariga suurkontserdi päeva.

XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu toimub 3.–6. juulil 2025 Tallinnas. Lauupeo kunstiline juht on Heli Jürgenson, tantsupeo pealavastaja on Helena-Mariana

Reimann ning rahvamuusikapeo loomingu line juht on Helin Pihlap. Laulu- ja tantsupeo korraldaja on Eesti Laulu- ja

Tantsupeo Sihtasutus.

Sten Weidebaum
Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA

Liikumispidu Tallinnas

1. juuni toimus Tallinnas Kalevi staadionil XXV Tallinna Liikumispidu „Tulge meile külla“, kus osales ka Kohila gümnaasiumi Hageri klasside rahvatantsurühm. Kui kõik liikumispeoga seondud algas juba kooliaasta alguses tantsude õppimisega, liitusin mina laste saatjana protsessiga alles 27. mail. Mul õnnestus olla liikumispeol kolm päeva laste saatjaks ja ma soovin seda kogemust Kohila rahvaga jagada.

On reede, 27. mai ja Hageri klasside lapsed on just koolipäeva lõpetanud, kõhud täis süües, ruttu-ruttu prooviks vajalikud riided selga pannud ning sõit Tallinna poole läheb lahti. Algavad XXV Tallinna Liikumispäev „Tulge meile külla“ ühisproovid. Proovid toimuvad kolmel päeval (reedel, laupäeval ja pühapäeval) ning kulmineerusid pühapäeval õhtuse peoga.

Mind jahmatas laste professionaalne hoiak. Kindlus, et meil on tantsud selged ja me soovime oma oskust kõigiga jagada, me paneme selle kõik kokku kõlama ja me naudime seda ise ning seda naudivad ka pealvaatajad. Hoolimata kõigest sellest, et koolipäev oli seljataga, päev oli palav ja rahvast oli väga palju ja osad tantsijad olid esimest korda sellises situatsioonis. Mul tuli kohe esimese tantsuproovi esimese tantsu ajal pisar silma. Minu jaoks oli see kõik nii keeruline – tantsimine, liikumine samal ajal erinevatesse muustritesse. Lapsed olid väga keskendunud, kuulasid juhendajat ning said imeliselt hakkama.

Kulminatsioon

Käes on 1. juuni 2025 ja kell on 18.00. Seljataga on

terve päev erineva astme proove ja läbimänge. Pidul algab. Nüüd on lapsed täiesti omapead ja saavad näidata, mida nad suudavad.

Treppidest lähevad alla Kalevi staadionile rahvatantsijad ja meie Hageri klasside 1–3 klasside seitse tantsupaari nende seas. Ees ootab kolm tantsu „Koolitants“, „Plaks ja pliks“ ning ühine „Lõputants“.

Kõik keerulised liikumised, imelised rivid, lahedad tantsud, keerulised jooksmised ja täiuslikud mustrid – see imeline vaatemäng, mida ei saa sõnadesse panna – rullusid meie silme ees lahti täiuslikuks tervikuks. Muidugi tuli see meie lastel suurepäraselt välja! Ja kogu tervik oli väga liigutav kogemus.

Ma olen üüratult uhke armsa Hageri klasside rahvatantsurühma üle, nad olid imelised! Ma olen südamepõhjani tänulik selle rühma juhendajale, Riina Annilole. Nad on teinud meeletult ägedat tööd. Eks seda, kui raske see kellegi jaoks oli, teab igaüks ise paremini, aga peol oli näha vaid rõõm ja lust ning südantsoojendav kokkuvõttehoidmine ja üksteise toetamine.

Ma olen tänulik, et mul lubati olla selles protsessis „kärbes seinal“, see oli nii meeliavardav kogemus.

Aitäh juhendaja Riina Annilo! Aitäh tantsijad
1. klassist: Kaisa, Perla ja Franco! Aitäh tantsijad
2. klassist: Jette, Anuli, Anna, Kiira, Joosep, Robert, Roland, Miko, Kristjan, Siim! Aitäh tantsija
3. klassist: Mirt Lii!

Regina Sullakatko

LAPSED OMA KOGEMUSEST:

Kiira: “Mulle meeldis vaadata teisi tantsimas ja ise tantsida. Alguses oli raske, aga see läks järjest paremaks ja paremaks. Lõpuks me saime hakka-ma.”

Anuli: “Mulle meeldis riidesse panemine. Suurel staadionil tantsimine tundus alguses hirmutav. Tuul oli küll külm, kuid tantsida paljude inimeste ees oli tore. Tänaan kõiki õpetajaid.”

Joosep: “Me läksime staadionile. Me tantsisime tantse „Plaks ja pliks“ ja „Kooliteel“. Natuke hirmus oli, kuid finaalis oli tore. Tahaksin uuesti minna.”

Robert: "Mulle meeldisid proovid ja teha lai-

Fotod: Elne Tomsoni erakogust

neid. Veel meeldis mulle riideid selga panna. Õpetaja poja majas olla ja jalutada linna tänaval. Mulle meeldisid ka teiste laste rahvariided. Aga kõige rohkem meeldis mulle esinimine. Ma tänan, et õpetaja viis meid Kalevi staadionile.”

Miko: “Me tantsisime ja tegime proove. Tantsisime emadele ja sõime jäätist. Mul oli hea tuju, mul oli lõbus. Ja lahe ja tore, et käisime. Pärast pidu läksime Hesburgerisse süüa.”

Anna: „Me käisime liikumispeol. Me tantsisime „Plaksu ja pliksu“ ja „Kooliteel“ ja veel lõpetasime finaaliga. Veel käisime õpetaja poja kodus, et süüa ja riidesse panna. Oli tore päev.”

Siim: “Käisime Kalevi staadionil liikumispeol „Tulge meile külla“. Tantsisime kolme tantsu. Meie riided olid väga ilusad. Tore oli ka see, et vanemad tulid vaatama. Ja ma tahaksin järgmisel aastal ka minna.”

Kristjan: “Mina tantsisin nädalavahetusel päev otsa. Pühapäeval tantsisime nii, et jalad lõid pilli. Aga lõpuks oli kõik tore.”

Pidu, pidu – laulupidu! Pidus, pidu – tantsupidu!

Ja nii need peod lähenevad – 28. laulupidu ja 21. tantsupidu!

Käesoleval aastal osaleb laulupeol Kohilast kaks mudilaskoori, kaks lastekoori, kolm segakoori, üks poistekoor ja üks puhkpilliorkester. Kokku 290 muusikut ja lauljat.

Tantsupeole läheb 131 tantsijat ja võimlejat.

Julgeks öelda, et seda kõike on imeliselt palju! Erilise tähelepanu alla tõstaksin selle, et meie vallast osaleb poistekoor ja puhkpilliorkester. Need ei ole koosseisud, mida suudaksid välja panna kõik vallad.

Poistekoor on üldse pidevalt kahanev nähtus. Selle kooriliigi elus hoidmiseks näevad koorijuhid tõsist vaeva. Kui ei ole poistekoori, siis mingil hetkel pole ka meeskoore... Kuidas säilitada noormeestes lauluusk? Eriti kui saadakse tagasisidet, et hetkel jääte „joo-ne alla“. See ei ole lihtne! Kindlasti on abiks eeskuju. Kui ema või isa ka koorilauluga tegelevad, on lastel lihtsam kooris kaasa lüüa.

Täpselt sama kehtib ka rahvatantsu puhul. Ühtpidi ollakse hädas, et ei saada kollektiive kokku – ikka on keegi puudu. Teistpidi kuul-sime kõik, kuidas ka käesoleval aastal toimus suur konkurss, et inimesed pääseksid üldse peole.

Ka Raplamaal oli tõsine konkurss. Ette-laulmisest ei pääsenud ükski koor ega tant-surühm. Mõni sai vastuse kohe, mõni pidi ootama nädalaid. See kõik ei olnud kerge. Sellistel hetkedel sai iga osaleja aru pingest, milles elavad dirigendid ja tantsujuhid. Ja kui siis tuli vastus, et olete „ootelehel“ – ei teinud see kellegi elu kergemaks.

Miks peab laulu- ja tantsupeole saamine nii keeruline olema? Alati saab öelda, et ruu-mipuudus paneb inimeste arvu paika. Jah, sellega olen nõus! Teame kõik, kuidas laulu-kaare all on minestatud, mis on toonud kaa-sa doominoefekti ja seda ei soovi meist keegi. Ka tantsijatel on ruumi vähe. Rääkimata sel-lest, et prooviperiood, mis kestab terve nä-

dala enne pidu ja on kurnav ning väsitav, on selge, et platsil on piirid. Sinna mahub täpselt nii mitu tantsurühma, kui mahub. Rohkem lihtsalt ei saa, kuni ehitatakse spetsiaalne tantsuplats. Kas aga ehitatakse? Ei tea! Sel teemal on räägitud küll juba pea 100 aastat, aga seni ei ole näha, et mingeid samme oleks uue staadioni ehitamise heaks astunud.

Selekteerimine – kes saab peole, kes ei saa – on alati närvesööv. Kõik kollektiivid on vaeva näinud ja lood ning laulud selgeks õppinud. Ega valijatel ka kerge ole. Ja nii ta läheb aastast aastasse.

Täna rõõmustame, et meie vald on pidudel esindatud ja väga rohkearvuliselt. Loodame, et ka koduvalla elanikud on endale piletid peole soetanud ja tulevad meile kaasa elama nii rongkäigule kui peole. Esmalt aga – tulge kodust välja 25. juunil, kui peotuli kõnnib läbi Kohila valla! Alustame Hagerist ja siis liigume Kohila kaudu Raplasse.

Sigrid Põld

Rabivere Külaplats elustub igal kevadel kevadlaada ja lastekaitsepäeva tähistamisega

Rabivere külaplats täitus rõõmu ja elevusega, kui kohaliku kogukonna liikmed tulid kokku tähistama kevadet laada ning lastekaitsepäevaga.

Üks peamisi tõmbenumbreid oli lastele mõeldud piraaditeemaline batuut, kus väiksed seiklejad said nautida lõbusat hüppamist ja mängimist.

Lisaks pakkus Mõisalill müügiks suurt valikut taimi alates kaunistest lilledest kuni praktiliste aedviljataimedeni, mis köitsid nii aiandushuvilisi kui ka algajaid rohe-nappe.

Kohal oli ka MC Ool oma toitlustusega ning Riisiperest pärit FITNESS & SUGAR kodukohvik küpsetistele, mis ahvatles külastajaid gluteeni- ja laktoosivabade fit- ja traditsiooniliste koogikestega, mis sobisid iga maitsega.

Karjatse talu lapsed esitlesid oma käsitööd müügilaudadel – võinoad ja muffinid

pakkusid huvi paljudele.

Küpsetiste konkurss tõi esile kohalikud talendid viie osalejaga. Võitjad olid:

- I koht: Kristi Kontson oma moorapallidega
- II koht: Laura Pootsmaa meekoogiga

(küllaline Riisiperest)
• III koht: Rein Kontson vanaema retsepti järgi valmistatud õunakoogiga ja Rita Torgo kaerahelbe pätsidega

Kevadlaada eesmärk oli tuua kogukond kokku ning pakkuda kõigile midagi huvitavat – olgu selleks lõbus ajaveetmine või koduaia kaunistamine uute taimedega.

Kohalikud kiitsid eriti batuudi ideed, mis pakkus lastele aktiivset ajaviidet. „See oli nagu väike seikluspark meie oma koduhoovis,“ ütles üks lapsevanem. Mõisalille taimede väljapanek pälvis samuti positiivset tagasisidet tänu mitmekesisele valikule ja sõbralikele nõuannetele aianduse kohta.

Rabivere kevadlaad õnnestus suurepäraselt ning tõi kaasa naeru, uusi teadmisi aiandusest ning toredaid mälestusi kõigile osalejatele.

Rabivere küla MTÜ

Näitus „Unistame suurelt“ kutsub märkama, looma ja hoidma

14. mail avati Kohila raamatukogus laste-aialaste keskkonnateadlikkust ja loovust esitlev näitus „Unistame suurelt“. Laste loovtööd heidavad pilgu tuleviku keskkon-nahoidlikule mõttemaailmale kõige väikse-mate silme läbi.

Näitus koondab endas terve õppeaasta kestnud Keskkonnainvesteeringute Kes-kuse (KIK) taotlusvooru „Lasteaialaste ro-hetehnoloogia teadlikkuse suurendamine“ raames käivitatud projekti „Kohila Lasteaed Männi roheprojekt: märka, loo ja hoi-a“ tulemusi. Taotlusvooru rahastamisallikas on KOHAK „Kliimamuutustega kohanemise arengukava rakendusplaani 2017–2020“ meede 6.2 „Koolieelsete õppeasutuste, üld-haridus- ja huvikoolide, keskkonnahari-duskeskuse ning kutseõppeasutuste kliima-muutuste mõjuga kohanemise toetamine“.

Projekti eesmärk oli kujundada lasteaia õuealast keskkond, mis toetab säästva arengu põhimõtteid ja pakub lastele võimalust regulaarseks õuesõppeks läbi aastaringse tegevuse. Sügisel alanud ja kevadel kulmi-neerunud projekt käsitles muu hulgas taas-tuvenergiat, jäätmekäitlust, taaskasutust ja loodushoidu. Lapsed on aasta jooksul saanud praktilisi kogemusi, õppinud tundma looduse toimimist ja arendanud oma vastu-tustunnet keskkonna ees.

Õuesõpe ja rohetehnoloogiad päriselus

Üks projekti märgilisemaid saavutusi on multifunktsionaalse kasvuhuone-paviljoni rajamine, mis võimaldab terve rühma te-gevusi looduslähedases keskkonnas. Pavil-jonis valmisid ka näitusel eksponeeritavad laste maalid, ent lisaks kunsti loomisele kas-vatakse seal ka taimi, mille eest lapsed ise hoolitsevad.

Õuesõpe laienes sel kevadel ka muusi-katundidele: igal rühmal on kord nädalas muusikatund õues, kus looduse helid ja värvid loovad unikaalse keskkonna loovuse arendamiseks. Sensorikaraja valmimisel kasutati kõige nooremate laste looduses kogutud materjale ning muu hulgas panid nad korjatud käbide seemnetest kasvama väik-seid männitaimed, mis praeguseks õuealal kasvu kogumas.

Koostöö ja praktilised töötoad
Projekti käigus viidi läbi temaatilisi töötuba-sid, sealhulgas koostöös Kohila Mõisakooli õpetajate ja 7. klassi õpilastega, kellega uuriti päikese- ja vee-energia kasutusvõimalusi. Sügisel toimus isadepäeva maastikumäng, mille raames valmisid isade ja laste koos-töös omanäolised tuulikud. Projektis osa-lesid aktiivselt ka lapsevanemad, kelle abiga rajati õue ilmajaam – selle kaudu kogutakse andmeid, mida saab tulevikus kasutada õp-petöös ja uurimustes.

Samuti külastasid lapsed Kohila Vineeri tehast ja Kohila Maja ettevõtet, mille käigus

said nad teada, kust tuleb piirkonna joogi-vesi ja millised on reovee käitlemise põhi-mõtted.

Kuigi projekt keskendus rohetee-madele, tõsteti esile ka raamatuaastat. Iganädalased muinasjututunnid paviljonis, mida viivad läbi õpetajad Maire ja Katrin, pakkusid las-tele võimalust kohtuda kirjanike loominguga ja fantaasiamaailmaga keset loodust.

Näituse sõnum: lapsed unistavad julgelt ja siiralt

Näituse „Unistame suurelt“ kaudu jõuavad kõik projektis käsitletud teemad vaatajateni värvikate tööde ja läbimõeldud esitlusena. Näitusel esitati laste poolt „Värvide laul“ ning nende endi loodud liikumiskava „Võ-lumetsas“, mis kannavad edasi keskkonna-hoidmise sõnumit: „Metsas on värve, mets on kodu, metsa tuleb hoida.“

Keskkonnateadlik kasvatus saab alata juba varajases lapsepõlves – unistades suu-relt, tegutsedes sihikindlalt ja loodust austades. Näitus Kohila raamatukogus jääb ava-tuks kuni 26. juunini.

Toetas KIK Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Monika Valdre
Kohila Lasteaed Männi

Kevad on Kohila naised tegutsema innustanud

Kuigi kevadised soojad ilmad lasid end sel aastal veidi kauem oodata, kihelesid hakkajate naiste sõrmeotsad juba mõnda aega. Kohila Naisteselts on läbi aastate koostegemisest rõõmu tundnud ja sel ke-vadel ei ole see teistiti.

Ühel kokkusaamisel jäi kõlama mõte taaslustada Kohilas kevadeti toimu-nud tore üritus „Rohe-vahetus – see on lihtne“. Nii saidki 16. mai pärast-lõunal kokku pakkujad ja soovijad – kellel mida-gi üle ja kellel midagi puudu. Ürituse võime lugeda õnnestu-nuks, sest kõik taimed leidsid endale uue omaniku. Loodame taimehuvilistega taaskohtuda juba järgmisel kevadel. Suur tänu Arleenikese lillepoole abikäe ulatamise eest.

Aga sellised ühekordsed sündmused ei ole ainus seltsi väljund. Vabaduse tänava ääres asuv kasutatud riiete ja majapidamistar-vete kauplus on Kohila inimestele juba tuttav. Toreda väikese poe on lisaks Kohila elanikele avastanud ka kaugemal elav rah-vas. Kauplus on avatud teisipäevast laupäevani, selle lahtioleku ajal võtame annetusena vastu puhtaid ja terveid riideid, jalat-seid, majapidamistarbeid.

Enne suvist vaheaega on meil veel plaanis kokku saada väike-sel suvepeol, läheme külla Mahtra talurahvamuuseumile. Suve lõpus anname endast kindlasti jälle märku, siis ootame seltsiga liituma ka uusi huvilisi, sest ainult koos muudame maailma pa-remaks paigaks.

Soovime kõigile kaunist suve.

Kohila Naisteselts

Innovatsioon ja ühtekuuluvus Rabivere külas – 23-meetrise puurkaevu rajamine

Rabivere küla elujõulisu-se ja kogukonna koostöö sümbolina valmis hiljuti 23-meetrine puurkaev, millele on lisatud ma-nuaalne käsipump. See projekt sai alguse koha-like elanike initsiatiivist ning vallavalitsuse ja ko-danikuühiskonna inno-vatsioonifondi toetusel.

Kogu idee sai hoogu vallalt saadud toetuse ja kodanikuühiskonna in-novatsioonifondi 2024. aasta taotlusvooru edu-kast rahastusest. Esialgu planeeritud eelarvest vei-di kulukamaks osutunud projekt vajas leidlikkust, et leida külmumiskindel käsipump, mida poest ei ole saada.

Kohalikud mehed asusid ettevaatlikult ülesande juurde, pi-dades nõu mitmete allikatega ning lõpuks leidsid sobiva la-henduse. Käsipumba paigaldamine oli samuti nende kätetöö tulemus ning täna töötab pump laitmatult: viie pumpamise järel voolab värske vesi kõigile soovijatele.

Kaevule on riputatud plekkkruus, pakkudes külastajatele võimalust janu kustutada. Kevadlaadal oli selgelt näha kaevu vajalikkus – pidevalt pumpas keegi vett ning naaberküladest tulnud külalised imestasid uue rajatise üle ja kiitsid küla eest-vedajaid hea idee teostamise eest.

Kuigi kaev toimib hästi, pole Rabivere küla MTÜ oma te-gevusi veel lõpetanud. Eesmärk on kaevu ümbrust veelgi ko-hendada ning luua ümber terrass või isegi paviljon. Siinkohal kutsume üles ettevõtjaid, kes saaksid sobivat puitmaterjali annetada – iga abi oleks kogukonnale suureks väärtuseks.

Rabivere küla on taas tõestanud oma tugevust ja ühtekuuluvust läbi selle uuendusliku projekti, mis teenib nii kohalik-ke kui küllalisi tulevikuski.

Rabivere kogukonna nimel

Kristi Kontson
Rabivere külavanem

Heategude Suvi - Rabivere küla bussijaam kannab nüüd uhkusega Hageri kihelkonna seelikut

Võta tiimiliikmed kampa ja osalege heategude suvel! Nii kõlab Swedbanki üleskutse oma töötajatele.

Südamega tehtud heategu on see, mis ühendab inimesi ja loob kogukonnas tähendusrikkaid hetki. Just selline oli Kristi Kontsoni ja tema tiimiliikmete osalemine Swedbanki „Heategude suve“ algatuses, kus pank pakkus töötajatele võimaluse võtta vaba päev ja toetust heategevuseks.

Mina, Kristi Kontson, Rabivere külanemana jagasin oma kollegidele mõtet, et olen mõnda aega plaaninud meie küla bussijaama värvida Hageri kihelkonna seelikutriipu. Internetist leidsin seelikutriibu näidise, aga värvikoodide saamine oli natuke keerukam. Pöördusin kohaliku muuseumi poole, seal olid olemas lõngade värvikoodid. Kirjutasin Espaki kodulehelt saadud värvimeistri kontaktile, et uurida kas skänneriga saab koodid seeliku kangalt. Minu suureks üllatuseks otsis see sama värviosakonna kontaktisik Robert Priivits infot ja saatis internetilingi, kus olid kihelkondade kaupa seelikutriipude näidised koos värvikoodidega. Jagasin seda ka Hageri muuseumile, et nad saaksid seda infot soovijatele jagada.

Valla teedespetsialistilt Aivar Puurilt uurisin, kas võime bussijaama sedasi värvida. Sain vastuseks: „Aga palun väga. Tore kui saab üks asi jälle kenamaks tehtud.“

Bussijaama vastas elavatel Marekil ja Piial palusin laud üle lugeda ja mõõta, nii sain välja arvutada, kui palju teatud värvi kulub.

Kohalikud Marek Ja Ainar tegid ettevalmistused värvimiseks. Nad eemaldasid pingid ja pesid survepesuriga bussijaama üle. Lähiajal paigaldatakse ka uued pingid ja katuseäärsed laudad, mis kuivavad ja ootavad värvimist. Vajaliku materjali annetas selleks Palgipoisid OÜ.

Panime oma tiimiga paika kuupäeva ja nii me neljakesi (Katriin Urvet, Svea Eving-Nõu, Kersti Möll, Kristi Kontson) sel tuulisel ja vihmasel maikuu reedel kokku saime. Hoolimata ilmataadi vastasseisust tegime me selle ära. Olime tee ääres tähelepanu keskpunktis, mitmed möödudajad tulid uudistama, miks ja mis me teeme. Kiites hea mõtte ja teostuse eest ning soovides meila ikka jõudu. Üks külamees tuli tegi pintsliga ühe tõmbe, et siis on ka selles uhkes ettevõtmises osalenud.

Keeruline oli eri triipude värve mitte segada, tuul vuhises ja pritsmed ikka lendlesid teistele laudadele, siis tuli jälle parandusi teha. Värvides oma kolleegidega avastasime, et esimese külje laudasid on nii palju, et triibumuster mahub täpselt ära. Naljatasime, et ju vanasti ehitusmehed teadsid.

Kokkuvõtteks sai tulemus imeline ja tagasiside, mida oleme siit ja sealt saanud on väga positiivne: „Et oleme teistele eeskujuks.“, „Tegitegi ära!“, „Väga ilus!“, „Tõeliselt uhke!“, „Püüab pilku!“, „Ilus! Ka nii võib oma rahvakultuuri edasi anda. Aitäh Rabivere küla!“. Samuti kirjutati mulle, et „Sõitsin sealt täna mööda ja hea, et teelt välja ei sõitnud. Nii cool tuli välja!“. Täna mind, et Rabivere ilusana hoiar ja oma aega panustan, ning oma häid ideid ikka ellu viin. „Kristi, Sa oled ikka väga hea tegutsen ja ja innustaja. Aitäh!“. Nii uhke tunne sellist tagasiside saada. Need soojad sõnad teevad hingele pai.

MTÜ RABIVERE KÜLA

Manivald Kasepõld: „Maakaitsepäev aitab hoida ajalugu elavana ja kogukonda ühtsena“

23. juunil tähistatakse Kohilas Rapla maakonna maakaitsepäeva – päeva, mis toob kokku kogukonna, rõhutab riigikaitse sidusust ning hoiab elus mälestust Eesti iseseisvuse kujunemisest. Vestlesime kindralmajor Manivald Kasepõlluga, kelle roll Kaitseliidu taasloomisel ning võidupüha tähistamise traditsiooni juurutamisel on olnud märkimisväärne.

Kindralmajor Manivald Kasepõld oli pärast Kaitseliidu taastamist Rapla maleva pealik ning seejärel Kaitseliidu Harju maleva pealik ning seejärel Kaitseliidu ülem 10. novembrist 1990 kuni 16. novembrini 1992. Tema juhtimisel korraldati 1991. aasta augustiputši ajal Tallinna strateegiliste objektide, nagu Toompea, Kadrioru lossi ja telemaja, kaitse. Hiljem teenis Kasepõld Vahipataljoni ja Tallinna Garnisoni ülemana. Alates 2023. aastast on ta Eesti Eruohvitseride Kogu juhatuses esimees. Kasepõld on pälvinud mitmeid tunnustusi, sealhulgas Kotkaristi II klassi teenetemärgi ja Kaitseliidu valgeristi III, II ja I klassi teenetemärgi. Lisaks on ta Kaitseliidu auliige.

Kaitseliitlase jaoks on maakaitsepäev eelkõige võimalus väärtustada ajalugu ja meenutada, miks me üldse vabadust tähistame. „See päev on oluline ajaloolise mälu hoidmiseks. Me peame mees pidama, mis on toimunud – alates 1934. aastast, mil otsustati hakata tähistama võidupüha. Selle tähistamise aluseks oli Võnnu lahingu võit Landeswehri üle, mis tähendas mitte ainult Eestile edu, vaid ka abi Lätile Riia vabastamisel,“ sõnas Kasepõld.

Võidupüha tähistamine oli katkestatud okupatsiooniaastatel, kuid 1993. aastal taastas selle president Lennart Meri. „Järgmisel aastal, 1994, korraldasime esimese suure võidupüha paraadi Tartus. Selle ettevalmistus langes Kaitseliidu õlule – tol korral oli ka paraadi korraldus minu vastutada. Sellest ajast saadik on traditsioon püsinud elujõuline,“ meenutas ta.

Kohilas ja kogu Raplamaal on maakaitsepäeva tähistatud järjepidevalt. Meelde jäävaid hetki on olnud mitmeid. „2021. aasta korraldus Kohilas tuleb eriliselt meelde – ilm oli suvine, aga sadas paduvihma. Sellest hoolimata oli rahvas kohal, anti üle tunnustusi, toimusid näitused, esinemised, mälestushetked. See kõik näitab, kui tähtis see päev inimestele on,“ sõnas Kasepõld.

Foto: Merle Beljæev

Kuigi maakaitsepäeva korraldamise põhiraskus lasub Kaitseliidul, on tegu laiapõhise koostööprojektiga, kuhu on kaasatud mitmed organisatsioonid ja kogukonnad. Ürituse ettevalmistamises ja läbiviimises on kaasatud Naiskodukaitse, Noored Kotkad, Kodutütred, samuti Päästeamet, Politsei ja kohalik omavalitsus. „Igal osapool on oma ülesanne – alates julgestusest ja esmaabi kuni pereprogrammide, relvanäituste ja tootlustuseni. See on lai koostöö, mis aitab luua sündmuse, mis kõnetab kogu kogukonda – harivalt ja kaasavalt,“ kirjeldas ta.

Tänavune maakaitsepäev saab ametlikult alguse juba 22. juunil Tori kirikus, kus süüdatakse vabadustuli. „Tuli antakse üle igale maakonnale – selle toovad edasi malevate teenekamad kaitseliitlased, naiskodukaitsjad, vahel ka noorkotkad või kodutütred. President annab neile tule üle ning nad toovad selle oma maakondadesse. Nii jõuab võidupüha sõnum igasse kogukonda ja kodusse,“ selgitas Kasepõld traditsiooni olulisust.

Kaitseliidu roll ei piirdu ainult tseremoniaalse osaga. Maakaitsepäeval on keskne koht kogukonna kaasamisel ja praktiliste oskuste tutvustamisel. Toimuvad relvanäitused, näidslahingud, töötoad, demonstratsioonid. „Rahvas saab reaalselt näha, millega Kaitseliit tegeleb – katsuda relva, vaadata tehnikat, rääkida kaitseliitlastega. See on eluline kontakt, mitte pelgalt infoleht kodulehel,“ rõhutas ta.

Foto: erakogu

Lisaks riigikaitsele mõõtmel on maakaitsepäeval oluline ka sotsiaalne aspekt. „Inimene, kes tuleb sel päeval kodust välja, seob end oma kogukonnaga. Ta ei ole enam lihtsalt pealtvaataja – ta on osa sellest,“ ütles Kasepõld. „Maapiirkondades, nagu Raplamaal, on inimestevaheline kontakt tihedam. See muudab ka kaitsetahte tugevamaks.“

Raplamaa elanike kaasatus on olnud läbi aastakümnete märkimisväärne. „Taasiseseisvumise alguses astusid inimesed massiliselt Kaitseliitu. Hiljem aktiivsus küll veidi rauges, kuid igal korral, kui turvatunne ühiskonnas kõigub – nagu Pronksiööl 2007 või nüüd, Ukraina sõja valguses – näeme taas, kuidas inimesed otsivad võimalusi, kuidas panustada,“ rääkis ta.

Kaitseliitu astumine ei ole üksnes sümbolne žest. „Kui oled väljaõppinud inimene, siis sa suudad ennast ja teisi paremini kaitsta. Ja kui tead, kuidas toimida, siis saad ka teisi juhendada,“ rõhutas Kasepõld.

Kasepõld julgustab kõiki tulema 23. juunil Kohilasse maakaitsepäeva tähistama. „Tule kohale. Osale. Vaata, kuula, uuri. Ole osa oma kogukonnast ja saa aru, mida tähendab kaitsta oma kodu ja lähedasi. See on päev, mis ei ole mõeldud ainult kaitseliitlastele – see on meie kõigi päev.“

Merle Beljæev

Naiskodukaitse roll Kohila maakaitsepäeval

Rapla maakonna Maakaitsepäev Kohilas ei oleks täielik ilma Naiskodukaitse välikõõgita. Naiskodukaitse Rapla ringkonna tootlustusmeeskond seisab 23. juunil Kohilas silmitsi suure tööga – valmistada ja jagada tuleb 500 portsjonit tummist sõdurisuppi. See tähendab vastutust, logistikat, meeskonnatööd ja aastatepikkust väljaõpet.

Monika Paulsen, Kaerepere jaoskonna liige ning kogunud välikokk, kes on Maakaitsepäeva tootlustuses osalenud juba 2011. aastast, jagas intervjuus ülevaadet sellest, mida sellise sündmuse tootlustus tegelikult tähendab.

„Tootlustajate meeskonda kuulub tavaliselt seitse inimest: kaks kokka, neli teenindajat ja katlakütja,“ selgitab Monika. Ühe päeva tootlustus algab päevade ja nädalatepikkuse ettevalmistusega. „Kõik algab tellimusest maleva tagalapealikule, kes hoolitseb selle eest, et kogu varustus jõuaks õige ajaks kohale,“ lisab ta.

Rapla maleval on kasutada mobiilne väliköökk, varustatud katelde ja vajalike tarvikutega. „Kateldel on 38-liitrised pajad,

mida me kunagi ei pane otse maapinnale – meil on selleks spetsiaalsed pingid,“ räägib Monika. Kõik peab vastama toiduhügieeni nõuetele: desovahendid, kraaniga veeka-

nistrid kätepesuks, prügikotid, tulekustutid ja palju muud.

„Suppi arvestatakse umbes 300 ml inimese kohta, aga see sõltub ka serveerimis-

TERVISEKASSA

Tervis ja TURVALISUS

JUUNI 2025

Hea Kohila valla elanik!

Sinu postkasti jõuab täna arvult juba neljas tervise erileht, mis ilmubki kõikide vallalehtede lisalehena. Tervisekassa toetusel räägime kahel leheküljel

eeskätt vähiennetusest – kuna maikuu oli rinnavähi kuu ning mammograafiabussid hakkavad Raplamaal liikuma alates juulist, siis peateemaks on

rinnavähi sõeluuringul osalemise info.

Tuletame meelde Raplamaa Haigla võimalused alkoholist ja tubakast loobumisel ning uurime, kuidas läheb Kohilas uuel teenusepakkujal - Confindo Tervisekeskusel. Ja räägime

suhkruhaigusest ning selle ennetamisest. Diabeeti haigestub igal aastal tuhandeid inimesi! Kõikide hädade ennetamiseks on aga kõige parem maast madalast järgida tervislikke eluviise - liikuda piisavalt, süüa normaal-

selt, magada hästi ning leida ja tunda rõõmu headest suhetest, toredast tööst ning hobidest.

Raplamaal tegutseb selle aasta algusest taas vähihaigete tugirühm – grupiga võib alati liituda! Kohtume iga kuu

viimasel neljapäeval kell 17-19 Raplas Meie Pubi seminarisaalis.

Ilusat suve kõigile!
Heade soovidega

ÜLLE LAASNER

Raplamaa Omavalitsuste Liidu turvalisuse ja rahvatervise spetsialist

Vaata, kas on sinu aasta: elupäästvale rinnavähi sõeluuringule on tänavu kutsutud rekordarv naisi

Mai on rahvusvaheline rinnavähi ennetuse kuu. Osale sõeluuringul, et avastada haigus enne, kui see endast märku annab.

“Kui kuskilt ei valuta ja tervisemure endast märku ei anna, kipume oma tervise peale mõtlemist kiire argipäevas tihti tundmatusse tulevikku lükkama. Emade, tütarde, sõbrannade ja kolleegidena on meil aga võimalus ja isegi lausa kohustus tuletada üksteisele meelde oma tervist kontrollida. Hoolime iseenda ja lähedaste tervisest ning tuletame üksteisele meelde, kui on aeg

minna sõeluuringule,” paneb näitlejanna Anne Reemann naistele südamele.

Ta on koos Piret Kalda ja Epp Eespäevaga Tervisekassa kampaania “Turvavõrk” eestkõnelejad. Kampaania juhib tähelepanu rinnavähi sõeluuringu osalemise olulisusele.

Varakult avastatud rinnavähk suurendab paranemisvõimalusi

Möödunud aastal osales Raplamaal rinnavähi sõeluuringul 67,3% kutsutud naistest. Tänavu on Raplamaalt sõeluuringule kutsutud ligi 2800 naist. Uuring on tasuta nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata naistele.

Rinnavähi sõeluuring aitab pahaloomulise kasvaja avastada varakult, mil võimalus terveks saada ja terveks jääda on oluliselt suurem kui hilisemas staadiumis avastatud haiguse korral. Varajases ehk esimeses või teises staadiumis avastatud kasvaja puhul on viis aastat pärast diagnoosi saamist elus enam kui 90 protsenti naistest, sõeluuringu väliselt leitud rinnavähiga naiste puhul on vastav näitaja aga 74 protsenti.

“Igal aastal aitab sõeluuring päästa sadade naiste elu, sest pahaloomuline kasvaja leitakse regulaarse uuringuga tihti peale enne, kui see hakkab enesetundes märku andma.

Meil on väga heal tasemel ravivõimalused ja raviga alustamine algstaadiumis tagab tervenemise,” rõhutas Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloog dr Riina Kütner sõeluuringul osalemise tähtsust. “Mõistetavalt ei soovi keegi meist mõelda võimalusele haigestuda, kuid kahjuks on rinnavähk endiselt Eesti naistel kõige sagedamini esinev vähihaigus. Seepärast, head naised, kui olete sõeluuringule kutsutud, palun kasutage seda võimalust. Paraku võib rinnavähki esineda ka noortel, kuid haigestumise risk tõuseb vanusega, eriti üle 50-aastastel naistel.”

Sel aastal kutsub Tervisekassa rinnavähi sõeluuringule

gule rohkem kui 113 000 Eesti naist vanuses 50-74. “Aasta-aastalt liigume selles suunas, et sõeluuring oleks järjest enamastele naistele kättesaadav. Eelmisel aastal lisandusid sõeluuringu sihtrühma 70- ja 74-aastased naised, tänavu kutsume uuringule ka 72-aastaseid naisi. Sihtrühma laiendamine on suur samm edasi raskete vähijuhtude ennetamisel, kuid kahjuks nägime eelmisel aastal, et 74-aastastest naistest osales sõeluuringul vaid 55 protsenti kutsututest, samal ajal kui 50-aastastest naistest osales 70 protsenti,” ütles Tervisekassa sõeluuringute teenusejuht Maria Suurna, julgustades kõiki uuringule kutsutud naisi oma tervist kontrollima. Lisaks soovib Tervisekassa hakata sõeluuringule kutsu-

ma ka nooremaid naisi, kellel on geneetilise eelsoodumuse tõttu suurem risk haigestuda rinnavähki. “Suve alguses katsetatakse geenianalüüsi liikumise korraldust ja suve lõpus algavad koolitused ämmaemandatele, et kõik osapooled oleksid teenuse käivitamiseks valmis,” täpsustas Suurna.

Kuidas sõeluuringul osaleda?

Eestis kutsutakse rinnavähi sõeluuringule 50-74-aastaseid naisi iga kahe aasta tagant.

Sõeluuringul osalemiseks ei pea jääma kutses ootama. Kui kuulud sel aastal sõeluuringu sihtrühma, võid ise otse raviasutuse poole pöörduda või broneerida aja Terviseportaalis.

Mammograafiabussid Raplamaal 2025:

2025. aastal on tasuta uuringule kutsutud kõik naised, ka ravikindlustamata, sünniaastatega **1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975**

Raplamaa erinevates paikades peatub mammograafiabuss, kus saab uuringu mugavalt läbi viia. Broneeri aeg mammograafiabussi enne külastust telefoni teel.

• Kehtna vald:

Järvakandi alev, Tallinna mnt. 33 (Kandi Konsumi parkla),
20.10. - 20.10.2025
Registreerimine: tel **600 3155**

Kehtna alevik, Lasteaia 12 (COOP kaupluse parkla),
15.10. - 15.10.2025
Registreerimine: tel **600 3155**

• Kohila vald:

Kohila alev, Keskväljaku parkla,
13.10. - 14.10.2025
Registreerimine: tel **600 3155**

• Märjamaa vald:

Märjamaa alev, Sauna 2 (rahvamaja kõrval),
16.10. - 17.10.2025
Registreerimine: tel **600 3155**

• Rapla vald:

Rapla linn, Alu tee 1 (Raplamaa Haigla),
21.07. - 15.08.2025
Registreerimine: tel **627 4470**

Broneeri aeg Terviseportaalis või helista sobivasse tervishoiuasutusse ja ütle, et soovid broneerida aega sõeluuringule:

- **Ida-Tallinna Keskhaigla**, Tallinn, Pärnu mnt 104, tel. 666 1900, 606 7684 (kl 8-17)
- **Mammograaf Kesklinna kliinik**, Tallinn, Estonia pst 1/3, tel. 627 4222 (kl 9-17)
- **Mammograaf Kotka kliinik**, Tallinn, Kotka 12, tel. 627 4470 (kl 9-17)
- **Põhja-Eesti Regionaalhaigla**, Tallinn, J. Sütiste tee 19, tel. 6171049, 5300 6334 (kl 8-16)
- **Pärnu Haigla**, Pärnu, Ristiku 1, tel. 447 3561 (kl 8-16)
- **Tartu Ülikooli Kliinikum**, Tartu, Kvartali keskus, Riia 2, tel. 731 9411 (kl 8-16)
- **Tartu Ülikooli Kliinikum**, Tartu, L. Puusepa 8, tel. 731 9411 (kl 8-16)
- **Tallinna Eriarstikeskus**, Tallinn, Lasnamägi, Linnamäe tee 3, 5. korrus, tel 608 2218 (E-R 8.30-19, L 9-15)

Raplamaa vähihaigete inimeste tugirühm

Raplamaal on sellest aastast taas käivitatud vähihaigete inimeste tugirühm. Tugirühm kohtub iga kuu viimasel neljapäeval kell 17-19 Raplas Meie Pubi seminarisaalis.

Tugirühmas saavad inimesed kõige kiiremat ja paremat nõu, kui on näiteks äsja saanud diagnoos. Tugirühma kohtumisel on alati külalised: arstid, nõustajad, psüh-

holoogid, terapeudid jne. Sel aastal on olnud külalisteks dr Mare Pruks ja kliiniline psühholoog Pille Kuldkepp. Info: laasner@gmail.com.

sõeluuring.ee

Elu on ees

Oleme üksteise TURVAVÕRK

Tuletame lähedastele meelde, et sõeluuringul käimine on oluline. Kelle aasta on?

2025. aastal kutsume tasuta **RINNAVÄHI SÕELUURINGULE** kõiki naisi sünniaastaga 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975.

TERVISEKASSA

Liikumine ja teadlik toitumine aitavad ennetada 2. tüüpi diabeeti

Veresuhkur ehk glükoos on inimkeha rakkudele üks peamisi energiaallikaid. Selle tasakaal organismis on eluliselt tähtis. Kui glükoositase kõigub liiga palju, võib see viidata ainevahetushäiretele, millest tuntuim on suhkruhaigus ehk diabeet.

Kuidas glükoos verre jõuab?

Süües jõuavad koos muu toiduga meie seedetrakti süsivesikud, mis lõhustatakse glükoosiks. See imendub verre ja tõstab veresuhkru taset. Terve inimese organism reageerib sellele kõhunäärmeest vabaneva insuliiniga, mis aitab glükoosil liikuda rakkudesse. Nii saab keha vajaliku energia ja veresuhkru tase langeb mõne aja pärast taas tavapärasele tasemele.

Veresuhkru taset reguleerib organism väga täpselt, kuna see peab jääma suhteliselt kit-

sastesse piiridesse. Ideaalne glükoositase on tühja kõhuga alla 6 mmol/l ja kaks tundi pärast sööki mitte üle 7,8 mmol/l. Kui insuliini tootmine on häiritud või see puudub, jääb glükoos verre. Sellisel juhul võib tegemist olla suhkruhaiguse ehk diabeediga.

Diabeet: üks nimi, mitu vormi

Suhkurtõbe tuntakse ka nimetuste suhkruhaigus või suhkurdiabeet all, ladina keeles diabetes mellitus. Sellel on mitu vormi, millest levinumad on 1. ja 2. tüüpi diabeet. Haruldasemad vormid on näiteks rasedusaegne diabeet, pankreatogeenne diabeet ja MODY.

1. tüüpi diabeet - autoimmuunhaigus noortel

1. tüüpi diabeet tekib enamasti lastel ja noortel täiskasvanutel. Haigus kuulub autoimmuunhaiguste hulka, kus immuunsüsteem ründab kõhunäärme insuliini tootvaid rakke. Täpne tekkepõhjus

ei ole teada, kuid arvatakse, et selle taga võib olla nii geneetiline eelsoodumus kui ka keskkonnamõjud, näiteks viirused. Sümptomiteks on janu, sagedenenud urineerimine, nälgjatunne ja samas kaalukaotus, öised jalakrambid ning

nahasügelus. Kui haigust ei diagnoosita õigel ajal, võivad lisanduda iiveldus, oksendamine, isutus, kõhuvalu ja isegi teadvusehäired. Ravi seisneb igapäevastes insuliinisüstides, milleta organism hakkama ei saa.

Sisearst Liis-Mail Moora: Mida kauem suudame tervena elada, seda täisväärtuslikum on meie elu

Mitmeid haigusi, sealhulgas II tüüpi suhkruhaigust, on võimalik ära hoida või vähemalt edasi lükata elades tervislikult. Õeldakse, et näe, elas küll tervislikult, aga ikka haigestus sellesse või teise haigusesse. Võib olla kindel, et kahjulike eluviiside korral oleks see inimene haigestunud palju varem ja tagajärjed oluks tõsisemad. Mida kauem me suudame tervena elada, seda täisväärtuslikum ja mõnusam on meie elatud aeg. Seepärast on tähtis pöörata tähelepanu oma eluviisidele.

Piiramised ja loobumised, mida teeme haiguse ennetamiseks, on lihtsad – need nõuavad vähe pingutamist ja natuke loobumist ühest või teisest meeldivast asjast. Küll aga tuleb tahes-tahtmata neid piiranguid hakata järgima, kui haigus on juba ilmnunud. Siis on need juba palju raskemad.

Piiramised ja loobumised, mida teeme haiguse ennetamiseks, on lihtsad – need nõuavad vähe pingutamist ja natuke loobumist ühest või teisest meeldivast asjast. Küll aga tuleb tahes-tahtmata neid piiranguid hakata järgima, kui haigus on juba ilmnunud. Siis on need juba palju raskemad.

Vanasõna ütleb: „Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea.“ Haiguste puhul võiks öelda: „Kuidas Juku elab, see mõjub Juhanile.“ Mida varem hakkab Juku Juhanile mõtlema, seda parem. Õigem on siiski öelda: mida varem hakkavad lapsevanemad Juhanile mõtlema, seda parem.

Kohila Confido tervisekeskuse nimistu paisub jõudsalt

KATRI REINSALU

Möödunud aasta detsembris alustas Kohilas tööd Confido tervisekeskus. Esimesed kuus kuud on kulgenud positiivselt.

Sügisel võttis Kohilas perearstita jäänud nimistu üle Confido nime all tegutsev OÜ Ennetuskliinik, sest Tervisekassa soovis nimistule püsivat lahendust. Uus tervisekeskus võtab patsiente vastu Kohila tervisekeskuse ruumides aadressil Tööstuse 5.

OÜ Ennetuskliiniku juhatusel liige dr **Karita Košeleva** (pildil) ütles, et sisseelamine on kulgenud rahulikus tempos, aga hästi ja toredalt. “Meie väike nimistu on selle lühikese ajaga kasvanud rohkem kui 200 inimese võrra, mis näitab, et uut teenuseosutajat oli kogukonnale vaja,” rääkis dr Košeleva.

Suurim muudatus Kohila patsientidele on uue digiplatvormi kasutusele võtmine. Tervisekeskus kasutab oma igapäevatöös digiplatvormi

Perearst24. Košeleva rääkis, et tegemist on patsientidele mugava lahendusega tervisekeskusega kontakteerumiseks. Pöördumist saab vormistada igal ajal.

Patsiente võtavad keskuses vastu pereõde ja arst, telefonikõnedele vastavad kliinilised assistendid. “Haige patsiendi esmane hindamine toimub pereõde poolt, kes vajadusel kaasab raviprotsessi arsti või suunab patsiendi arsti visiidiile,” kirjeldas dr Košeleva.

Košeleva tuletas meelde ka puukentsefaliidi vastu vaktsineerimise olulisust. „Kindlasti tasub vaktsineerida ennast, enda lähedasi (sh lapsi) puukentsefaliidi vastu kohe kevadel, sest esimesed puugid ilmuvad, kui keskmine õhutemperatuur tõuseb üle 7 °C, mõnedel andmetel üle 5 °C,“ ütles ta. Košeleva rõhutas, et puukentsefaliit on tõsine kesknärvisüsteemi viirushaigus, millel võivad olla rasked ja püsivad tagajärjed. Tüsistuste hulka kuuluvad tasakaalu- ja koordinatsioonihäired, jäsemehalvatused, peavalu, keskenjäämis- ja mäluhäired. Halvimal juhul võib haigus lõppeda ka surmaga.

Raplamaa haigla pakub tuge sõltuvustest vabanemiseks

Sõltuvustest vabanemine on keeruline teekond, kuid professionaalse toe abil on see oluliselt lihtsam ja edukam. Raplamaa haigla pakub tasuta abi nii alkoholist kui ka suitsetamisest loobujatele. Pakutavad teenused aitavad leida sobiva lähenemise, koostada isikliku raviplaani ning tagavad vajaliku toetuse kogu loobumisprotsessi vältel.

“Tubakast ja nikotiinist loobumise edukus suureneb oluliselt siis, kui suitsetaja või muu tubakatoote tarvitaja saab nõu ja toetust professionaalselt nõustajalt. Nõustaja abil võib tubakast ja nikotiinist loobumise võimalus olla koguni mitmeid kordi tõenäolisem, kui üksi loobumist katsetades. Samuti on suurem tõenäosus spetsiaalsete ravimite kasuta-

misel,” selgitas õde Tiina Laugasson, kes sõltuvuse küüsis patsiente nõustab.

Alkoholist loobumine algab otsusest muutuda

Alkoholitarvitamise häirest vabanemine algab probleemi teadvustamisest ja soovist oma elu muuta. Kuigi sõltuvusest loobumine pole lihtne ega kiire, on paljud inimesed saavutanud pikaajalise kainuse tänu pühendumusele ja järjepidevusele.

Professionaalne abi mängib ravi juures olulist rolli. Alkoholitarvitamise häire ravi on tasuta kõigile, ka ravikindlustuseta inimestele, ise tuleb tasuda vaid ravimite eest. Peamiselt nõustab patsiente õde Tiina Laugasson, kes kaasab vastavalt vajadusele näiteks psühhiaatri, sotsiaaltöötaja või kliinilise psühholoogi.

Ravile pääsemiseks peab patsient olema vähemalt 18-aastane ja valmis oma probleemiga aktiivselt tegelema. Teenusele suunamine võib toimuda nii isikliku algatuse kui ka perearsti, sot-

siaaltöötaja, töötukassa, prokuratuuri või kohtu kaudu. Nõu ja tuge võivad otsida ka lähedased.

Alkoholist loobumine nõuab ennekõike inimese enda otsust ja pühendumust, kuid professionaalne toetus suurendab märgatavalt eduvõimalusi.

Patsiente nõustab õde Tiina Laugasson. Teenust osutatakse saatekirjata, vajalik on eelregistreerimine aadressil kte@raplahaiгла.ee või vajadusel haigla registratuuris telefonil 48 90 748.

Suitsetamisest loobujate nõustamise kabinet

Suitsetamisest loobumise nõustamine aitab paljudel suitsetajatel sõltuvusest vabaneda. Kuigi 60-70% igapäevasuitsetajatest soovib suitsetamise maha jätta, vajavad enamik neist loobumiseks professionaalset tuge.

Nõustamisteenust pakutakse kabinettides tasuta

resseerudes võivad vajalikuks osutuda ka insuliinisüstid.

Suhkruhaiguse ravi ja kontrolli all hoidmiseks peab suhkruhaige regulaarselt mõõtma veresuhkrut ja toituma väga teadlikult ning kehakaal tuleb saada kontrolli alla. Oluliselt lihtsam on seda kõike teha enne haigestumist.

Allikas: PERH

Diabeedi ennetus

1. tüüpi diabeeti ei ole võimalik ennetada ning seda ei saa kuidagi ära hoida.

2. tüüpi diabeeti saab aga ennetada tervislikke eluviise järgides. Vähene liikumine ja liigne rasvade tarbimine hakkavad mõjutama inimeste tervist juba noores eas. Seetõttu peab juba lapseas pöörama tähelepanu keha kaalu tõusule ja vajadusel selle langetamisele. Muutustega peaks alustama sammhaaval nii, et need muutused jääksid püsivateks ehk muutuksid inimese elustiiliks.

TUGIRÜHMAD	TUGIRÜHM	KOHT	AEG	KELL	KONTAKT
RAPLAMAAL	ATH tugirühm	Rapla Keskraamatukogu, Lasteaia 5, Rapla	1 x kuus	18–20	raplamaa.ath@gmail.com FB: ATH Raplamaal
	Dementsusega inimeste lähedaste tugigrupp	Rapla Hooldekeskus, Kuusiku tee 5, Rapla	Üle kahe kuu teine esmaspäev	17–19	reedeannelyh@gmail.com Koduleht: dementsus.ee 520 9527
	Vähihaigete tugigrupp	Meie Pubi seminarisaal, Viljandi mnt 15, Rapla	Iga kuu viimane neljapäev	17–19	laasner@gmail.com FB: Raplamaa Vähihaigete tugirühm 528 4090
	Anonüümsed alkohoolikud (AA)	Põllu 6, Rapla	Teisipäeval Laupäeval	18.00 15.30	Koduleht: aaestonia.com 5628 9454

Ramatuaasta 2025

Britt Keskra: kuidas minust sai Loomingu Raamatukogu fänn

Mida rohkem loen, seda enam suureneb huvi erinevate žanrite ja teemade vastu. Kui aastaid tagasi käisin Loomingu Raamatukogu (LR) teostest ringiga ümber ja leidsin, et need on vaid "vanade inimeste raamatud", siis nüüd kuulun uhkusega LRi fännklubi hulka ning ootan pea iga uue lugemispala ilmumist õhinaga. Kindlasti pole ma kõiki lugenud, sügavalt kahtlen, et see päev kunagi ilmub, kuid seniste loetute seas soovitan neli lemmikut.

Alustaksin oma naabrimehe sulest ilmunud palaga – Carl Mothanderi "Kulinaarsed vested". Rootsi keelest tõlgitud lugemisvihik pakub lugejale 20. sajandi alguse nn toidublogi, mille tegevus leiab suuresti aset Tohisoo mõisas: uhked pidusöögid, kerged eined ja 80-liitrisel pudelkorvis valmiv poolmagus erilise ananassimaiguga koduvein "Château Tois". Suu jookseb vett ja seda täiesti põhjendatult!

Teine soovitus pärineb meie sugulaskeelest ungari keelest – Krisztina Tóthi "Piksel". Raamatus on 30 kentsakat lühilugu, mis räägivad inimeseks olemise aspektidest ja moodustavad üheskoos tervikliku tekstikeha. Lugudesse põimitud motiivid korduvad ja varieeruvad vastavalt fookusele, ent suures plaanis loovad omamoodi pikslitest kokkupandud inimese.

Viimased kaks soovitus pärinevad kodumaistelt autoritelt: Kairi Loogi "Tantsi tolm põrandast" ja Brigitta Davidjantsi "Plahvatus nätsuputkas ja teisi jutte". Sama ajastu tüdrukud, kuid erinevad teekonnad.

Look toob lugejateni loo täiskasvanuks saamisest: väikesest koos vanaemaga kasvavast plikatirtsust kasvab teismeline, siis neiu, lõpuks naine. Teekond on ühtpidi ääretult pikk ja teistpidi liiga lühike. Lugesdes jääb mulje, nagu lugu jutustaks väike laps ning võimalus on vaadata läbi lapse silmade. Maailm on selgetes kontrastsetes toonides, hallid alad ja varjundid on tundmatu teema. Nii intiimne, nii toores, nii geniaalne.

"Plahvatus nätsuputkas ja teisi jutte" on humorikas lühijuttude kogumik, mis peidab endas autori lapsepõlvkilluke. Eelkõige just 90ndate Eestist, mil disko ja tuumasõda olid omamoodi 'thing' ning muru rohelisem ja taevas sinisem. Nii ausad ja elulised lood, mis omal veidral moel silme ees kohe filmikujutavad, nagu loeks vanu Kreisiraadio sketše, ise teades, et naera palju tahad, see kõik oli tolle aja karm reaalsus. Nii elu lihtsalt käis.

Neli suurepärase lugemisvihikut: lühikesed, kerged ja paeluvad. Haara üks vihik kotti ja lase suvel ennast üllatada – olgu see rannas või rõdul. Mõnusat lugemist ja säravat suve!

Brit Keskra

Hetked
HAGERIS
2025

22. AUGUST
KELL 18:00
HAGERI RAHVAMAJA
PARGIS

PILETID: **piletilevi** **piletimail**

HOIA TULEL SILM PEAL!
Uuri lisa kodutuleohutuks.ee või riigiinfo telefonilt 1247
TULEKAHJU KORRAL HELISTA 112

PÄÄSTEAMET

LÖKKE TEGEMINE

Enne tuletegemist

- Lõket tee vaid tuulevaikse ilmaga.
- Jälgi tuule suunda, et sädemed ei langeks hoonetele ega taimestikule.
- Lõkkes tohib põletada vaid puhast (immutamata) puitu.
- Lõkke tegemisel hoia käepärast tulekustutusvahendeid, nt ämber veega või tulekustuti.
- Pea mees, et kulu ja roostiku põletamine on aastaringelt keelatud ja karistatav.

Ohutu koht

- Puhasta lõkkekohta ümbrus põlevast materjalist.
- Niisuta lõkkealune pinnas veega ja piira lõkkekoht kivide või pinnasevalliga.
- Metsas tee lõket selleks ette valmistatud ning tähistatud kohtades.
- Ära jäta lõket hetkekski järelevalveta!

Pärast tuletegemist

- Enne lõkkekohast lahkumist veendu, et lõke oleks täielikult kustunud.

GRILLIMINE

Enne grillimist

- Enne grillimise alustamist veendu, et grill on töökorras.
- Kui gaasi- või elektrigrill vajab remonti, lase seda teha spetsialistil.
- Korteralamu üldpinnadel grillimine tuleb kokku leppida ühistuga.

Ohutu koht

- Grillseadme ohutu kauguse valimisel lähtu kasutusjuhendist või lõkkekohale kehtivast vähimast ohutust kaugusest ≥ 8 m ehk 10-13 sammu.

Pärast kasutamist

- Lase grillil enne kokkupakkimist või katmist täielikult jahtuda, sest kuum grill on tuleohtlik.

Kasutusjuhendi puudumisel paiguta grillseade kohta, kus selle kasutamine ei tekita ümbritsevatele hoonetele, põlevmaterjalidele ja taimestikule tuleohtu.

Rõdul ja terrasil tohib kasutada ainult sellist grilli, mille kasutusjuhend seda lubab.

Ära jäta grilli hetkekski järelevalveta!

≥ 8 meetrit
10-13 sammu

13. juuni kell 21.30

Mälestustulede tee...

Esineb Valter Soosalu

Kohila raudteejaama parklas

Info: merle.beljaev@kohila.ee

HEA KULTUURIHUVILINE!

LOOME ÜHESKOOS KOHILA VALLA KULTUURISÕPRADE TIIMI!

Kas sulle meeldib kultuurielu? Kas soovid anda oma panust koduvalla sündmusesse ja luua koos teistega midagi toredate ja tähenduslikku? Tule ja löö kaasa uues Kohila valla kultuurisõprade tiimis!

OTSIME HAKKAJAJAID JA HEATUJULISI INIMESI, KES SOOVIKSID:

- olla osalised ürituste korraldamisel, sündmuste ülesseadmisel ja ettevalmistamisel,
- juhendada külalisi, jagada infot ja lihtsalt kohal olla ning sündmust nautida
- aidata ürituse kokku pakkimisel ja koha korramisel,
- kuuluda aktiivsesse kultuurihuviliste ringi ja panustada oma ideede ja tegudega!

TEKKIS HUVI?
ANNA ENDAST MÄRKU!

KIRJUTA MEILE FACEBOOKI VÕI
MIHKEL.JUHKAM@KOHILA.EE

OLED OODATUD OLENEMATA VANUSEST VÕI KOGEVUSEST – OLULINE ON SOOV KAASA LÜÜA JA TAHE OLLA OSA MILLESTKI SUUREMAST!

Loome koos meelde jäävaid hetki ja hoiame kultuuri elus! Kohtume ja ühineme kultuuris!

Lisainfo: Hageri Rahvamajas 53775586; hageri.rahvamaja@kohila.ee

Eelinfo

KOHILA HOOVIDE PÄEV

16.08.2025

registreeri oma hoovikohvik hiljemalt 21. juuli:
merle.beljaev@kohila.ee

SAVI JA PERFORMANCE! XXV Kohila Sümposion tähistab oma 25. juubelit!

XXV Rahvusvaheline puupõletuslase keraamika suursündmus toimub 04.07.—28.07.2025 Tohisoo mõisas. **GRAND FINALE 26.07 algusega kl 19:00!**

Sel aastal osalevad kunstnikud Rikki Winde Norra/Rootsist, Tosha Parmar Indiast, Paula Ruuttunen Soomest, Anabeli D. Gonzalez Mehiko/Rootsist, Ruta Butkute Leedu/Hollandist, Ieva Rutė Leedust, Kála Kovács Hungari/Hollandist, Peter Christian Johnson ja Stephen Driver Ameerika Ühendriikidest ning Juss Heinsalu Eestist.

Juubeliaastal ehitab tuleskulptuuri kunstnik Ingrid Allik.

Tule osale meie publikuprogrammis! Kunstnike senise loominguga on võimalik tutvuda artist talk sündmusel. Ootame külla ka avatud stuudiote päevale, mil saab näha kohapeal valmivaid meistriteoseid tööprotsessis. Sümposiooni lõpetamine pakub mõnusat nädalalõppu kogu perele, mil uudistamist jagub terveks õhtuks: toimub näituse avamine, Henri Hüti

performance, Vaiko Epliku kontsert, tuleshow ja tuleskulptuuri avamine.

Avalike sündmuste ajakava Tohisoo mõisas:

- 5.07 Artist Talk (ingl k) 14:00
- 10.07 Avatud stuudiod (eesti k) 14:00
- 26.07 Grand Finale
- 19:00 Avasõnad
- 20:00 Näituse avamine, Henri Hüti performance ja giidituur
- 21:00 Vaiko Epliku kontsert
- 22:20 Tuleshow
- 22:30 Tuleskulptuuri avamine

Kõik sündmused on publikule tasuta. Projekti juhib Jekaterina Kaplan. Töörühmas tegutsevad ajumeister Andres Allik, assistendid Kristel Ojasuu ja Joonas Parve,

projektijuht Rael Artel, publikuprogrammi koordinaator Aigi Orav, kultuuriprogrammi koordinaator Külli Kõiv, meedia- ja kommunikatsioonispetsialist Evi Pärn, tuleskulptuuri abilised Liisa Aaslav-Kaasik ja Leena Kuutma, fotograaf Annika Haas, vabatahtlikud Florencia Califano, Maria Ivanova, Nele Kurvits, Liisi Ansip, Mihkel Voll, Andrei Kucerjavijs, Anna Metelskaja ja Marianna Romanets.

Toetajad ja koostööpartnerid: Eesti Kultuurkapital, Raplamaa Omavalitsuste Liit, Kohila Vald, Eesti Kunstiakadeemia keraamika osakond, Ungari Instituut, Asuurkeraamika OÜ, Eesti Keraamikute Liit, OÜ Kerako, Kohila Kunstide Kool, Kohila Avatud Noortekeskus, Vabakond MTÜ, MTÜ Kohila Paberivabrik jt. Suur aitäh, et teete sümposiooni võimalikuks! Kohtumiseni Kohilas!

Kohila Sümposiooni kodulehekül: <https://www.kohilasymposium.com/>

Perearst Argo Lätt: vaktsineerimine on tähtsamaid haiguste ennetamise meetodeid

Terviseameti hinnangul on tõenäosus ohtlike nakkushaiguste Eestisse toomiseks ja uute puhangute tekkeks suur. Raplamaal on laste hõlmatus vaktsineerimisega viimase aastaga kasvanud, kuid haiguspuhangute ennetamiseks vajaliku protsendini on veel minna. Ekspertidid tuletavad meelde, et enne suvevaheaja algust tuleb laste vaktsineerimise seis üle vaadata.

„Vaktsiinid on rahvatervise seisukohast üks tähtsamaid haiguste ennetamise meetodeid. Kool ja lasteaiad on kohad, kus nakkused levivad väga kiiresti, seetõttu peaks vaktsiinvälditavate haiguste vastu täielik vaktsineerimine olema enne kooli kindlasti tehtud,” rääkis perearst **Argo Lätt**. „See vähendab haiguste levikut, kaitseb last ja kogukonda.”

Tervisekassa ja Terviseamet soovivad koos oma pereõe või perearstiga lapse vaktsineerimise seis üle vaadata ja teha vajalikud vaktsineerimised kindlasti veel enne suve.

„Meil on sel aastal olnud juba viis Eestisse sissetoodud leetrite juhtumit, ühel nakatunud oli nakkusohtlikul perioodil koguni 40 lähikontakti. Tänu tervishoiutöötajate ja Terviseameti epidemio- loogide kiirele tegutsemisele pole suuremat puhangut tekkinud, kuid oht selleks on väga suur,” ütles Terviseameti nakkushaiguste osakonna juhataja **Kärt Sõber**.

„Leetritesse haigestumine on Euroopas viimase aastaga kümme korda kasvanud. Läkakõha juhtumite arv on Eestis hüppeliselt tõusnud. Samuti oli alles sügisel Lätis juhtum, kus perekord haigestus difteeriasse ja 4-aastane laps suri. Hiljuti teatas difteeria puhangust ka Saksamaa,” lisas Sõber.

Reisile minnes on esmatähtis veenduda, et lastel on õigeaegselt tehtud kõik immuniseerimiskava vaktsiinid. Samuti tasub perearsti või nakkushaiguste arstiga nõu pidada, milliste haiguste vastu peaks täiendavalt vaktsineerima konkreetset reisisihtpunkti silmas pidades.

Kevad on paljude laste jaoks ka lasteaias lõpetamise aeg. Laps- vanemad, kelle lapsed sügisel kooli lähevad, peaksid veenduma, et kõik koolieelsed vaktsineerimised oleksid õigeaegselt tehtud. Terviseameti statistika näitab, et Eestis on enam kui kolmandikul 7-aastastest lastest kooli alguseks vajalikud revaktsineerimised tegemata.

Terviseameti andmetel on Raplamaal 2024. aasta seisuga nii difteeria, teetanuse, läkakõha ja lastealvatuse kui ka leetrite, mumpsu ja punetiste vastu vaktsineeritud 89% 2-aastastest lastest, mis on oluliselt kõrgem Eesti keskmisest. 3-aastastest lastest on vaktsineeritud 79%.

Maakonnas on 7-aastastest nende haiguste vastu vaktsineeritud 68% ja 8-aastastest 77%, Eesti keskmine on vastavalt 63% ja 78%. 14-aastaste ja 16-aastaste hõlmatus jääb Eesti keskmisele alla. 14-aastastest lastest on leetrite, mumpsu ja punetiste vastu korduvvaktsineeritud 67%. 16-aastastest on Raplamaal vaktsineeritud difteeria, teetanuse ja läkakõha vastu 69%. WHO soovitusel peaks haiguspuhangute ennetamiseks olema vaktsineeritud vähemalt 95% inimestest.

Riikliku immuniseerimiskava eesmärk on tagada laste ja noorukite õigeaegne vaktsineerimine, et ennetada ja tõkestada ohtlike nakkushaiguste levikut. Selleks hangib Tervisekassa kõik kavas ettenähtud vaktsiinid.

Eestis võimaldatakse tasuta vaktsineerimist tuberkuloosi, B-vii- rushepatiidi, rotaviirusnakkuse, difteeria, teetanuse, läkakõha, punetiste, leetrite, mumpsu, lastealvatuse, HPV ja b-tüübi hemo- filusnakkuse vastu. Täiskasvanuid vaktsineeritakse difteeria-tee- tanuse vastu iga kümne aasta tagant. Samuti võimaldatakse tasuta gripivaktsiini riskirühmadele, sh 6 kuu kuni 7-aastastele lastele. Rohkem infot: vaksineeri.ee.

Lisainfo:
Evelin Kruusalu
Tervisekassa
tel 5624 2708
evelin.kruusalu@tervisekassa.ee

Sissepääs 18.00

23.juuni Loone linnusel tasuta

JAANITULI

Väikeste Lõõtspillide Ühing

Marite & BÄND

Pidu juhib LEINO EINER

Lastealal MESILANE MAIA

Männiste perebänd

toiduala, lasteala, üllatused

SUVEPÜHADE RÕÕMUPIDU

REEDE 13.JUUNI

kell 15.00-18.00

HAGERI RAHVAMAJA PARGIS

Noorte- kohvik "Vahvel"

Kanna valget Kanna kirivööd

Kogu pere

PÄRIMUSLIKUD TEGEVUSED

- pärimustoit
- kiikumine
- ponisõit
- töötoad
- mööduvõtmised
- õnnepaelad

Korraldavad: Hageri Avatud Noortekeskus, Hageri Rahvamaja, Hageri Muuseum!

PEOHUNT esitleb

HAGERI KÜLA

JAANITULI

21.06.2025 ALGUSEGA 18.00

CAATER FEAT MARI-LIIS

MARJU LÄNIK

RECOVERY

LASTEALA GRILLMEISTRID AVATUD BAARID

LEIUTAJATEKÜLA LOTTE

ÕHTUJUHT/VJ MARTINEERO

STAARFOTOGRAAF ERLEND ŠTAUB

TERVISEKASSA

VAKTSIIN KAITSES SIND. KAITSEB KA SINU LAST.

Kohila Armwrestling Club meeskond tõi esmakordselt Eestis toimunud IFA Euroopa meistrivõistlustelt koju neli pronksmedalit

22.–26. maini toimusid Pärnus Hestia Hotel Strandis IFA (*International Federation of Armwrestling*) Euroopa meistrivõistlused käesurumises. Selgitati välja parimad käesurujad 19 riigi esindajate vahel ning võistlus tõi kokku üle 300 sportlase üle Euroopa.

Kohila Armwrestling Club on ametlikult tegutsenud üksnes 10 kuud, kuid asjaarmastajatena on koos käidud enam kui kaks aastat. Lühikesest tegutsemisajast hoolimata on Kohila käesurumisklubi tugevate tulemustega silma paistnud nii Eestis kui välismaal toimunud võistlustel. Kuna sellel aastal tõi Pärnu Armwrestling Club oma suure töö ja pühendumisega käesurumise maailma suurvõistluse koju kätte, ei saanud ka meie sportlased kõrvalt vaadata jääda.

Äsja toimunud IFA Euroopa meistrivõistlustel esindasid Eestit Kohila Armwrestling Club võistkonnast Martin Maiorov, Karina Baumverk, Geete Talas, Siim Sõber, Pirje Tamberg, Andrus Everst, Valter Tamberg, Aleks Sõber, Heigo Tamberg ning Ivo Tünder.

Naiste Masters +78kg kategoorias tõi nii parema kui vasaku käega pronksmedali koju Pirje Tamberg. Naiste Senior 78kg kategoorias saavutas Geete Talas parema käega kolmanda koha. Meeste Junior U-21 70kg kategoorias võitles Heigo Tamberg parema käega samuti välja kolmanda koha.

Tugevate tulemustega paistsid silma ka Valter Tamberg ning Siim Sõber, kes platseerusid enda rohkete osalejatearvuga kaaluklassides vasaku käega esimese kümne hulka.

Kohila Armwrestling Club juhatase liige Valter Tambergi sõnul oli Euroopa meistrivõistlustel osalemine võimas kogemus! „Olen väga uhke iga meie klubi liikme üle. On au nendega koos treenida ja võidelda.”

Meistrivõistluste raames omandas Kohila käesurumisklubi liige Juhan Possul väärika IFA rahvusvahelise kohtuniku sertifikaadi.

Kohila Armwrestling Club avaldab suurt tänu ettevõttele Salutaguse Pärmitehas AS, kes toetas kogukonna sportlasi ning aitas neil jõuda IFA Euroopa meistrivõistlustele.

MTÜ Kohila Armwrestling Club

Fotod: Sigrid Absalon

Kuueaastane Rianna Ilumets vallutab laste fitnessimaailma

Vaid kuueaastane Rianna Ilumets on tõusmas silmapaistvaks nimeks Eesti laste fitnessimaailmas. Oma teekonda alustas ta 2024. aasta sügisel, ammutades inspiratsiooni oma emalt, Elina Ilumetsalt, kes on samuti sportlane fitnessis. Soov ema jälgedes käia ning armastus liikumise vastu viis Rianna treeningu saali ja lavale.

Rianna on noor sportlane, kes treenib Vaherite tsirkusekoolis ning on oma arengus näidanud imetlusväärset pühendumust. Tema treener on tunnustatud juhendaja Lembi Vaher, kelle käe all on Rianna arendanud nii oma akrobaatilisi oskusi kui ka kehalist vormi.

Debüüt aastast jooksul osales Rianna juba kolmel võistlusel, kus ta võistles nii kehalises voorus kui ka akrobaatikas. Tulemused ületasid kõik ootused – oma vanuseklassis (kuni seitsmeaastased) saavutas ta kõigil võistlustel esikoha ja naasis koju kuldmedalitega.

Edu taga on lisaks treeningutele ka tugev kodune toetus – vanemate roll ja panus on olnud Rianna arenguteel väga suur. Lapse isiklik tahe, mänguline lähenemine ja sihikindlus koos toetava keskkonnaga on loonud pinnase, kus talent saab tõeliselt õitseda.

Kuueaastane Rianna Ilumets tõestab, et andekus, sihikindlus ja toetav keskkond võivad luua suure tuleviku juba noores eas. Tema lugu näitab, kui kaugele võib viia lapsepõlves omandatud liikumisrõõm, pühendunud treening ning pere toetus. Kui areng jätkub samas vaimus, pole kahtlustki, et temast kuuleme kindlasti veel.

Kiisu Pizza avas ukсед – uus maitseelamus Kohila südames

6. juunil avati pidulikult Kohila alevis uus ja juba elevust tekitanud söögikoht – Kiisu Pizza, mis asub Kohila Konsumi hoone teisel korrusel. Kuigi ukсед olid pitsasõpradele avatud juba varemgi, tähistas ametlik avamine olulist verstaposti.

Uus toitlustusasutus rikastab Kohila söögikohtade maastikku, pakkudes mitmekesist menüüd, kus klassikalised lemmikud põimuvad omanäoliste maitsete ja kvaliteetse teenindusega. Kiisu Pizza eesmärk on pakuda meeldivat einestamiskogemust nii kohalikele elanikele kui ka külalistele, kes hindavad head toitu ja sõbralikku atmosfääri.

Et tutvuda lähemalt Kiisu Pizza kontseptsiooni ja tulevikuplaanide, vestlesime ettevõtete asutaja ja eestvedaja **Evelyn Baumaniga** – inimesega, kelle kirg kokkamise vastu on saanud selle uue ja hubase koha hingeaks.

Juhus, mis muutus võimaluseks

„Kõik sai alguse ühest vestlusest,“ meenutab Evelyn, kui räägime Kiisu Pizza sünniloost. „Kohila kirbuturu omanik andis teada, et kõrvalruumis on saadaval pind, kuhu võiks kohviku teha. Astusin sisse ja tundsin kohe – siin on potentsiaali!“ Esmapilgul juhusena tundunud kohtumine sai stardipauguks Kohila uuele toitlustus- ja meelelahutuspäigale.

Kogemustepagas, mis väärrib tähelepanu

Evelyn ei ole toitlustusmaastikul uustulnuk. Tema kirg toidu vastu sai alguse lapsepõlvest, suvistest hetkedest vanaisa kõrval, kelle armastus kokkamise vastu oli nakkav. Haridustee viis ta Saaremaale, kus ta omandas teadmised turismi- ja toitlustuskorralduse alal. Pärast seda järgnesid aastad Tallinna valalinna restoranis, kooli- ja lasteadeade toitlustuses ning Eesti suurima hooldekodude keti toitlustusjuhina.

Kassid, sõbrad ja loominguline inspiratsioon

Kohvikule nime leidmine pole kunagi lihtne, kuid Evelyn lähenes sellele avatud südamega. „Olen suur kassiinimene,“ muigab ta. „Tõise nimevalikuni jõudsime minu sün-

nipäeval, kui sõpradega ajurünnaku tegime. ‘Kiisu Pizza ja Lounge’ kõlas alguses isegi natuke uljalt, aga mul oli tunne, et see on õige.“ Täna on see nimi saanud Kohilas oma elu – lapsed hõikavad rõõmsalt parklas, et lähed, „kassi pizzasse“.

Rikkalik menüü, mis kõnetab kõiki

Kiisu Pizza menüü on kui kirju spekter – alates klassikalistest pitsadest ja pubitoitudest kuni elegantselt koostatud päevapraadide ja peenete kokteilideni välja. „Oleme ka tõsiselt panustanud joogikaardi loomisesse,“ räägib Evelyn. Koostöös Eesti sommeljeemaastiku tipptegija Hannes Aedlaga on kokku pandud jookide valik, mis sobitub ideaalselt nii toiduga kui ka meeleolukateks õhtuteks.

Kui uurin Evelyni lemmikrooga, on vastus kiire tulema: Calzone pizza. „Seal on kõik, mis mulle maitseb – seened, juust ja rikkalik täidis, mis teeb selle täiuslikuks.“ Kuid valikuid jagub kõigile – alates klassikalisest Caesar salatist ja fish & chips’ist kuni pannkookide ja snäkkideni.

Kiisu Pizza ei ole loodud pelgalt söömiseks, vaid mõnuseks vaba aja veetmiseks. „Soovime olla Kohila kultuurielu loomulik osa,“ kinnitab Evelyn. Suveks on planeeritud kontserdid, diskod, lastele pannkooghiomikud ja kontserdid eakatele. Eriliseks sündmuseks saab 9. augustil toimuv itaalia stiilis õhtusöök, kus esineb pianist Tommaso Primavera – mees, kes on laval jaganud legendidega nagu Toto Cutugno ja Al Bano.

„Kohalik tooraine ja kvaliteet on meie alustalad,“ rõhutab Evelyn. Menüüdesse ja kokteilidesse leiab tee ka tuntud Tohi džinn, mis on otse siinsest piirkonnast. Evelyn on avatud koostööle kohalike koolide, asutuste ja ettevõtetega.

Kui küsin tulevikuplaanide kohta, on Evelyn realistlik, kuid sihikindel: „Esmalt tahame kinnitada kanda siin, koduturul. Saada

Foto: Merle Beljæev

kohaks, kuhu inimesed tahavad olla ja tagasi tulla.“ Laienemine pole välistatud, kuid praegu keskendutakse sellele, et Kiisu Pizza ja Lounge saaks Kohilas sümboliks – kohaks, kus kõigil on hea olla.

„Tulge julgelt koos pere ja sõpradega,“ kutsub Evelyn. „Oleme olnud avatud maikuust alates ja juba saanud väga sooja vastuvõtu osaliseks. Juba enne avamist, kui alles tometasime ruumides, oli tunda, et oleme siia väga oodatud. Kohilas on väga sõbralikud inimesed ja loodame, et tulevikus saame pakkuda palju meeldivaid sündmusi ja hetki kõigile,“ lisab Evelyn.

Kasulik teada:

Kiisu Pizza avatud:

P–N kell 11.00–20.00

R–L kell 11.00–23.00

Eriürituste korral avatud vajadusel kauem. Ilusa ilmaga terrassil olles ollakse paindlikud ka avamisaegade osas.

Toidu tellimine:

• Helistades otse: **tel 5305 5139** – telli toit ette ja tule järele.

• **Hoog Delivery** kaudu – mugav kullerteenus otse koju.

Leia meid sotsiaalmeedias:

Facebookis ja Instagramis – otsi Kiisu Pizza ja Lounge ning liitu meie jälgijatega, et olla kursis sündmuste ja eripakkumistega!

Merle Beljæev

Raplamaa pärandretseptid

Kevade jooksul kogunesid Raplamaa vanemaealised projekti „Põlvest põlve: Raplamaa toidu lugu“ raames vestlusringis ja kooskõkkamise töötoas, et jagada pärandretsepte ja toidunippe, mida on perekondades põlvest põlve edasi antud.

Märtsis toimunud vestlusringis tutvustas rahvakultuurispetialist Anne Ummalas meie maakonna üldist toidulugu. Osalejad said jagada, mis käis nende peres toidulauale ning kuidas toite valmistati ja miks.

Enim põnevust pakkunud retsepte valmistati Anne ning meisterpagar Evelin Küttise juhendamisel maikuus toimunud kooskõkkamise töötoas.

Tiheda kokkamispäeva lõpuks jõudsid lauale loorberisai, mulgikapsaga leivapirukad, kartulivorstid, veripannkoogid, klopitud kurgisalat, rukkivaht rabarberiga ning õllesupp. Kvaliteedimärkiks kujunes arutelu käigus see, kas üks või teine toit sai sama sugune, nagu emad ja vanaemad kunagi valmistasid. Nii mõnigi toit sai täpselt õige, aga tuli tõdeda, et mõni retsept tahab veel täiustamist, et jõuda esiemade tasemele.

Projekt „Põlvest põlve: Raplamaa toidu lugu“ sai teoks tänu Raplamaa Partnerluskogu ühisstrateegias sisalduvale ESF+ toetusmeetmele „Sotsiaalne heaolu“. Projekti viis ellu Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus.

Anni Vahter
Jaune Riim

Kohila staadionil 16.06–20.06
Osalevad 6–12 aastased poisid

KOHILA JALGPALLI SUVELAAGER 2025 POISTELE

Laagritasu 100 €, hinna sees laagrisärk, soe lõunasöök ja reede, puuvili ja vesi ning ekskursioon
Info ja registreerimine: kaido@kohilajk.ee või 58 39 7212
Kiirusta, sest kohtade arv on piiratud!!!

coop, HARAKAPESA, LALLEMAND

Aandu metas toimus teist korda Kännukuningas

25. mail toimus Kohilas Aandu metsas teist järjeklikku aastat rattakross nimega Kännukuningas. Nagu ka möödunud aastal, toimus see liikumissarja Kohila 3 raames. Kui aprillis toiminud ööjooks „Jüriöö ring“ oli tänavuse liikumissarja esimene vaatus, siis rattakross oli teine etapp. Liikumissarja Kohila 3 eesmärk on pakkuda midagi igale liikumissõbrale. Nendele, kes tahavad ennast rohkem proovile panna ning võistelda, kui ka neile, kes tahavad niisama liikuma tulla, ilma et stopper käima pandaks.

Rattapäev Aandu metsas algas vabasõiduga, kus osales üheksa sõitjat. Nende hulgas oli nii lapsi kui täiskasvanuid. Mõni neist sõitis 6,5 km pikkuse rattakrossi ringi läbi lausa kaks korda. Sõidu lõppedes said ka nemad kaela välja teenitud meenemedali. Kokkuvõttes on tähtis, et tuled ja liigud!

Päeva põhiosa algas kell 15, kui käima läksid võistlussõidud. Kokku oli vanusele tuginedes neli võistlusklassi: kuni 12-aastased lapsed, 13–15-aastased noored, mehed ja naised ning veteranid. Võistlussõitudest võttis osa lausa 79 võistlejat, mis on maakonna harrastussõitjate mõistes päris tore saavutus. Kindlasti andis osalejate arvule jumet ka asjaolu, et rattaga tulid sõitma ka inimesed, kes osalevad oma võistkondadega Kohila Spordisõprade Võistlussarjas. Sarja hooaja juhendisse oli Kännukuningas sisse pandud eraldi etappina, kus on võimalik võistlussarja hooaja edetabelisse punkte koguda.

Päevale andis positiivne noodi soe ja päikseline ilm. Väikese viperuse tegi eelmisel päeval ja ööl maha sadanud vihm, mis tegi metsavahe rajad mõnevõrra poriseks, kuid see ei tundunud võistlejaid eriti häirivat. Kõik (välja arvatud 12-aastased väikseid sõitjad) pidid läbima ühe 6,5 km pikkuse ringi, mis oli maastikurattasporti

Fotod: Joonas Kreuz

arvestades üle keskmise kiirem ning tehnilisem. Rajal oli palju kitsaid ning tehnilise löike, kus oli oluline ratta valitsemine, tasakaalu hoidmise oskus ning võimekus teha seda kõike võimalikult suure hooga.

Sõitjate hulgas oli palju neid, kelle jaoks ratta seljas võistlemine pole kaugeltki regulaarne tegevus. Kuid oli ka neid, kes on päris tugevad harrastajad ning osa-

levad üleriigilistel võistlustel. Esimeste jaoks oli selle raja läbimine paras katsumus. Õnneks jõudsid kõik lõpuni ning ilma vigastusteta. Sündmuse kokkuvõtet ning pilte on võimalik vaadata Kohila Spordikeskuse Facebook-i kanalis.

Artur Ojasalu
Kohila valla spordijuht

Tulemas on mõnus matkaõhtu

15. juunil toimub liikumissari Kohila 3 viimane etapp – matkaõhtu „Sammuseiklus. See on mõnus klassikaline matk, kus saab teha rohkelt samme ning nautida kohalikku loodust. Matk stardib pühapäeval, 15. juunil, algusega kell 17 Kohila vabaduse platsilt.

Matka suund võetakse Rabivere rappa. Sündmusele on vajalik eelregistreerumine. Registreerimine toimub internetikeskkonnas sporditos.ee või Kohila Spordikeskuses kohapeal. Sündmus on tasuline. Kuni 15-aastane noor 5 € ning teised 10 €. Vastutasuks saavad kõik raja läbijad kena meenemedali. Matka kogupikkus on 11 km.

Enne starti moodustatakse kohapeal kaks gruppi. Vastavalt sellele, millise tempoga keegi matkata soovib. Registreerida ning tasuda (kaardiga) on võimalik ka tunni jooksul enne matka algust kohapeal. Matka keskel kostitame matkajaid ka väikse kosutuspausiga. Kõik on oodatud!

Artur Ojasalu
Kohila valla spordijuht

Õnnitleme juunikuu sünnipäevalapsi!

93	ELVI-LISETTE SAMUEL	80	ANATOLI KOSTIN
92	VALENTINA MAMONTOVA	80	LIIDIA KRISTMAA
88	LAINE JAKOBSON	80	HENRIETTA LVOVA
88	ELSA VEENSALU	79	REIN KUUSK
87	HILVI RIIPULK	79	LIIVI VALDMANN
87	NAADI TALIMAA	78	EINO POROSON
87	MARE PÄITS	78	VALENTINA KRUTOGOLOVA
86	ELVI SULLAKATKO	78	HELLE KIVI
86	ÜLO PETTI	78	TIJU KARP
85	TIJU VEESAAR	78	REIN KAHL
84	TIIA SARAPUU	77	ARVI KASELAAN
84	LUULE REMMEL	77	ENE LIIRA
82	RISTO RANDE	77	LIIVI TIITUS
82	SALME SINIMERI	77	KALJU RAUD
80	VAIKE NIPPMANN	76	VIKTOR RÜNTJU
80	TIIT LAANSOO	76	RIINA TAMBERG
80	REET MÄGGI	76	ERMO VIPP
80	ÜLLE PAENURK	76	VELLO AAVIK

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

ROMEO LEHTLA
KRIS-ROBIN ROOSAAR
SÄDELY SOFIA HEINMÄE

Meie hulgast on lahkunud

VIKTOR KUKUŠKIN	URVE SÕEROJA
RAIVO NÕVER	MILVI TOHVRE
ALAR AIRIK	VIIVE NURME
LAINE OHLAU	ARGO KAJURAAG-HOLM
OLLI RAUDSEPP	VALEERI MÄGI
LEILI TUTT	

22. juuni kell 13.00 Kohila kalmistu surnuaiapäha

EELK HAGERI LAMBERTUSE KOGUDUSE TEATED:

Pühapäev, 15. juuni, Kolmainupäha
10.30 Vennastekoguduse tund kirikus
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 22. juuni, Tänujumalateenistus
12.00 Jumalateenistus, armulaud. Orelimuusikat esitab organist Mai Mänd

Pühapäev, 29. juuni, Hageri surnuaiapäha
12.00 Jumalateenistus Hageri surnuaial. Laulab kammerkoor Lambertus, mängib pasunakoor. Mälestamised

Pühapäev, 6. juuli
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 13. juuli
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Jumalateenistused Hageri kirikus igal pühapäeval kell 12.00. Täpsem info koguduse kodulehel <https://hageri.eelk.ee/>.

Otsime töömeest

Pahkla Camphilli Küla otsib töömeest kes:

- töötaks koos intellektipuudega inimestega ja juhendaks neid küttepuude tegemisel
- vajadusel aitaks traktoriga küttepuid transportida
- ehitaks kuure ja aluseid küttepuudele
- oskaks kasutada mootorsaagi ja jagaks masinaparandust

Ei pea kõike oskama, tähtis on valmidus töötada intellektipuudega inimestega

Saatke oma CV ja kontaktinfo e-mailile info@pahklack.org või helistage 53883398

Rattakross Kännukuningas 2025 parimad:

MV I Kert Rungi 15:50,1 II Magnus Krusemann 15:50,9 III Toomas Kõrge 17:04,6	M I Sander Järsk 20:16,7 II Rauno Tähve 21:03,5 III Artur Zuzjonok 21:40,5	P16 I Dirk-Edrik Tori 27:05,5 II Rico Tiks 27:26,4 III Henry Tiks 30:31,9	P12 (1 km) I Ron Vilde 3:40,7 II Silver Heinmäe 4:52,5 III Anders Malken 4:58,6
NV I Katri Pihlakas 19:54,5 II Merike Randpõld 20:03,6 III Mariko Kello 23:46,4	N I Mari Metsaäär 25:21,2 II Kati Reisspass 25:51,8 III Maarja-Liis Heinmäe 25:10,0	T16 I Miina Allert 29:32,0	T12 (1 km) I Lulu Maasikas 3:25,3 II Keily Pälson 3:44,4 III Hanna-Liisa Heinmäe 3:48,1

JALKALAAGRID TÜDRUKUTELE 4.–7. august

SAAME JALGPALLI MÄNGIMISEGA SÕBRAKS!

Osalema oodatud 6–12-aastased tüdrukud

Igale osalejale igal päeval toidukord, lisaks ootab meenena ka nimeline T-särk ja joogipudel!

Laagris toimub lisaks jalgpallimängule ekskursioonipäev ning kohtumine koondise mängijaga

Laager toimub Kohila staadionil ning seda korraldab Kohila Püsisus!

HIND 75 EUR

Kuulutused

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retroesemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale – raha kohe kätte! Tel 535 60761.

Müüa kuivad ja toored küttepuud – lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 ruumist, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 555 18498.

Eterniit ja profiilplekiga katusetööd. Hoonete ja majade ehitus. Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. Tel 5352 9476, e-post mehitus@gmail.com.

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Tel 5345 1955, e-post autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Noor pere ostab kinnisvara: suvila, maatulundusmaa, korter jne. Pakkuda võib igas seisus ja kõike! Tel 5855 5575.

Saamees-puuhooldustööd. Tel 5699 2543.
- Ohtlike puude langetamine
- Raietööd eritingimustes
- Kruntide puhastamine puudest ja võsast
- Raadamistööd
- Kändude freesimine
- Metsaveotraktori teenus
- Saekaatri teenus
- Saematerjali müük

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuud kohaletoomisega. Uus! Kuivad küttepuud 40 l võrkkotis 30 cm (lepp, sanglepp, kask, saar). Info ja tellimine: kodulehelt www.pakhalupuu.ee, tel 5099 598 või e-post pakhalupuu@gmail.com.

Teeme aiad korda, koristame kuurid keldrid garaažid. Tulen viin tasuta ära vana metalli, sh elektripliidid, pesumasinad, vanad elektrikaablid ja muu, mis on metallist (ka väikesed kogused). Info tel 5621 1762.

SUTLEMA KÜLA 600

9. AUGUST 2025
kell 17:00

Sutlema seltsimaja juures ja mõisapargis

Tänukõned Kõigukonnatunne
Mängud Tantsuõhtu Pikk laud

10. AUGUST 2025

TEATRIÕHTU SUTLEMA MÕISAS

17:00 Tallinna Uus Salsa Teater
19:00 Hageri Harrastusteater H.H.H

KOHILA VALLA Paldiski KOHUSADAM SUTLEMA MÕIS OÜ

TRIIBER HALDUS OÜ

VEE-JA KANALISATSIOONI-
TRASSIDE EHTUS,
KAEVE-JA TORUTÖÖD.
5555 9988

Kevadtuultega läksid sa teele,
ilus mälestus sinust jääb meelde.

Mälestame ja avaldame sügavat
kaastunnet lähedastele.

Lahkus meie kallis naaber

LAINE OHLAU

KÜ Tööstuse 2a majarahvas

Avaldame sügavat kaastunnet

RAIVO NÕVERI

lähedastele.

Kohila Gümnaasiumi koolipere

Südamlik kaastunne Peetrile perega kalli

EMA

kaotuse puhul.

Kohila segarahvatantsurühm ja juhendajad

Sügav kaastunne Jaan Kaljuraagile poeg

ARGO

kaotuse puhul.

Lilila Mihkel, Väino Marje

Siiras kaastunne Jaan Kaljuraagile poja

ARGO

kaotuse puhul.

Perekonnad Ööpik, Paalu, Sõster

KOHILA VALLA KÜLADE
SPORDIPÄEV

ALESTIJÄRVE PUHKEKESKUS

19. JUULI 2025
ALGUSEGA 13:00

MEELEOLUKAD SPORDIMÄNGUD
VIRXGRILL VÖRKPAALITURNIIR

TEGEVUSED KOGU PERELE **JÄÄTISETÜDRUKUD**
JOOKS ÜMBER JÄRVE

**ÕHTUL TANTS JA TRALL
ANSAMBLI SAATEL**

REGISTREERIMINE
KOHAPEAL

INFO: 5018701 & 5150704 ALE-PEETRI MTÜ

VEE JA KANALISATSIOONI TRASSIDE EHTUS

PROJEKTEERIMINE
KOOSKÕLASTAMINE
VÄLISTRASSIDE EHTUS

+372 56848690
DVSLEON.OU@gmail.com

Vajad uut vihmaveerenni
või katuselt lumetõkked
puudu?

- Katuseredelid
- Lumetõkked
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059
info@vihmaveerennid.ee
vihmaveerennid.ee

KOSE KÜTTELADU
INFO JA TELLIMINE +372 504 0304
VÕI
INFO@KYTAME.COM

PUITBRIKETT
JA
PELLET

WWW.KYTAME.COM

PELLET 6/8MM
975KG/ALUS
250C/ALUS

**KASE VÕI
OKASPUU
PUITBRIKETT**
960KG/ALUS
200C/ALUS

**TERMOHAAB
(KAUAPÕLEV)**
1040KG/ALUS
210C/ALUS

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

Puurvesi
PUURKAEVUD

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Kohila Raamatukogus
INGA SULE MAALINÄITUS
LILLED KOHILA VANAEMA ATAST
4. juuni - 3. september 2025